ФОП БЕРЕЗОВСЬКА Г.П.
РОЗРОБЛЕННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Реєстраційний номер облікової картки платника податків: 3325714961
Дата та номер запису в ЄДР: 07.07.2021, 2010350000000011641
Юридична адреса: 90157, Закарпатська обл., с. Лоза, буд. 251
E-mail: fop.bgp@gmail.com, тел: 0938418670

ПЛАН ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ

СЕЛА СУХА

ДОВЖАНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

ХУСТСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

Договір № 23/04-СЕО

ВИКОНАВЕЦЬ ФОП Г.П. Березовська

КИЇВ–2023

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

СЕО – стратегічна екологічна оцінка.
ДДП – документ державного планування.
ПЗ –план зонування.
ГП – генеральний план.
ДПТ – детальний план території.
ЗУ – Закон України.
НПА – нормативно-правовий акт.
ДСТУ – державний стандарт України.
ВКУ – Водний кодекс України.
ВЗ – водоохоронна зона.
ПЗС – прибережна захисна смуга.
ПЗФ – природно-заповідний фонд України.
ГДК – гранично допустима концентрація.
ГДР – гранично допустимий рівень.
ГУ – головне управління.
ДБН – державні будівельні норми.
ДП – державне підприємство.
ДУ – державна установа.
КМУ – Кабінет Міністрів України.
ВРУ – Верховна Рада України.
ЗМІ – засоби масової інформації.
ЗКУ – Земельний кодекс України.
ЗСО – зона санітарної охорони.
ЛОС – локальні очисні споруди.
КОС – каналізаційні очисні споруди.
МОЗ – Міністерство охорони здоров’я.
НПС – навколишнє природне середовище.
ОДА – обласна державна адміністрація.
ОВД – оцінка впливу на довкілля.
ОВНС – оцінка впливу на навколишнє середовище.
ТПВ – тверді побутові відходи.
РПВ – рідкі побутові відходи.
СЗЗ – санітарно-захисна зона.
ВВП – валовий внутрішній продукт.
ПГ – парникові гази.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК ІЗ ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ……4

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО 7

РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ 24

РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА СТАН ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....31

РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....32

РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВКЛЮЧАЮЧИ КУМУЛЯТИВНІ, КОРОТКО, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВІ, ПОСТІЙНІ ТА ТИМЧАСОВІ, ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ 35

РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ПРОЄКТУ ДАКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ 38

РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЬ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ 44

РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....46

РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....50

РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ 50

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК ІЗ ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегічна екологічна оцінка розроблена для документа державного планування, а саме для проєкту плану зонування території села Суха Довжанської сільської ради Хустського району Закарпатської області у порядку, встановленому ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» та з урахуванням Наказу Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від10.08.2018 р. «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування».

Підставою розробки зонінгу є Рішення Довжанської сільської ради № 317 від 14.07.2021 р. та завдання на розроблення містобудівної документації з урахуванням державних інтересів.

Зміст та основні цілі документа державного планування плану зонування

План зонування території населеного пункту села Суха, який визначає умови та обмеження використання території для містобудівних потреб у межах визначених зон, розробляється на виконання статті 18 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності».

План зонування території встановлює функціональне призначення, вимоги до забудови окремих територій (функціональних зон) населеного пункту, їх ландшафтної організації.

Склад та зміст плану зонування території визначається ДБН Б.1.1-22:2017 «Склад та зміст плану зонування території». Рішення плану зонування мають відповідати вимогам чинного законодавства, державним будівельним нормам, санітарним правилам, державним стандартам України у сфері містобудування.

Основною задачею плану зонування (зонінгу) є визначення меж зон та підзон з однорідними видами та умовами використання території населеного пункту і встановлення по зонах та підзонах містобудівних регламентів.

Зонінг розробляється відповідно до та на основі проєкту генерального плану села Суха.

Цілі документа державного планування плану зонування:

– визначення меж зон та підзон з однорідними видами та умовами використання території населеного пункту і встановлення по зонах та підзонах містобудівних регламентів;

– регулювання планування та забудови територій з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів;

– раціональне використання території населеного пункту;

– забезпечення умов для реалізації планів і програм сталого розвитку населеного пункту;

– збереження природного середовища та охорони історико- культурної спадщини;

– встановлення правових гарантій з використання і будівельної зміни нерухомості для власників і осіб, що мають намір придбати права володіння, користування і розпорядження земельними ділянками, іншими об'єктами нерухомості;

– створення сприятливих умов для залучення інвестицій у будівництво шляхом забезпечення можливості вибору інвестором найбільш ефективного виду використання земельної ділянки для містобудівних потреб у відповідності до містобудівних регламентів;

– забезпечення сумісності забудови окремих земельних ділянок з оточуючою забудовою та землекористуванням;

– визначення територій, що мають будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні та інші обмеження їх використання.

Зв'язок проєкту плану зонування території села Суха з іншими документами державного планування

При розробленні ДДП враховані: містобудівна документація вищого рівня, стратегії та програми економічного, демографічного, екологічного, соціального розвитку, програми охорони навколишнього природного середовища, чинна містобудівна документація на місцевому та регіональному рівнях та проєктна документація, інформація містобудівного, земельного та інших кадастрів. Серед них:

– «Схема планування території Закарпатської області» (затверджена рішенням Закарпатської обласної ради № 731 від 17 травня 2013 р..) – містобудівна документація, що визначає принципові рішення планування території та майбутнього використання просторових ресурсів Закарпатської області, а також окремих її частин, які є місцями зосередження господарської активності. Цілями реалізації схеми планування території області є розроблення раціональної планувальної організації території, спрямованої на забезпечення сприятливих умов проживання населення, раціонального використання природних ресурсів, розвитку галузей господарського комплексу, вдосконалення інженерно-транспортної інфраструктури, охорони навколишнього природного середовища та культурної спадщини, забезпечення цивільного захисту населення та територій. Рішення генерального плану с. Суха, на основі якого розробляється проєкт зонінгу, відповідають механізму реалізації схеми планування території Закарпатської області. Крім того, стратегія розвитку села Суха відповідає ключовим цілям концепції подальшого розвитку Хустського району, окресленого Схемою планування території Закарпатської області, зокрема щодо розвитку туристично-рекреаційної сфери, підвищення соціально-економічного розвитку, розміщення нових промислових підприємств, підвищення рівня розвитку соціальної інфраструктури.

– Проект землеустрою щодо встановлення (зміни) меж населеного пункту с. Суха Броньківська сільська рада Закарпатської області, виконана Державною стужбою України з питань геодезії, картографії та кадастру ДП «Закарпатський науково-дослідницький та проектний інститут землеустрою» у 2020 році, м. Ужгород.

– Екологічна мережа Закарпатської області, яку затверджено рішенням Закарпатської обласної ради від 10.07.2014 р. №1033 "Про затвердження регіональної схеми формування екологічної мережі Закарпатської області".

– Регіональна схема екомережі Закарпатської області (проєкт).

– Екологічна мережа Іршавського району Закарпатської області, яку затверджено рішенням Іршавської районної ради від 29.12.2011 р. №185 (до набрання чинності Постанови ВРУ від 17 липня 2020 р. №807-IX).

– «Правила благоустрою території населених пунктів Довжанської територіальної громади» (затверджені рішенням третього засідання другої сесії восьмого скликання Довжанської сільської ради від 26.03.2021 р. № _172_).

– «Стратегія управління відходами у Закарпатській області до 2030 року». Метою цієї Стратегії є: створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до поводження з відходами на регіональному рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання, розробка основ муніципальної системи збору та утилізації твердих побутових відходів для населення, що відповідає як вимогам Європейського Союзу, так і вимогам національного та міжнародного законодавства.

– «Регіональна стратегія розвитку Закарпатської області на період 2021 – 2027 років» (рішення обласної ради 20.12.2019 №1630; зі змінами, внесеними рішенням обласної ради від 01.10.2020 № 1840), котра є документом, що визначає тенденції та основні проблеми соціально-економічного розвитку, стратегічні та оперативні цілі, пріоритети розвитку на відповідний період.

– «Програма соціально-економічного розвитку Закарпатської області на 2023 рік».

Програмою визначено стратегічні цілі, яким розробка містобудівної документації повинна відповідати, а саме:

1. розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів;
2. підвищення конкурентоспроможності економіки регіону;
3. розвиток інноваційно орієнтованих галузей економіки (на засадах смарт-спеціалізації);
4. сталий розвиток територій населених пунктів і громад.

– «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем. Згідно зі Стратегією СЕО, як інструмент реалізації державної екологічної політики, дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів,забезпечення екологічної безпеки.

– «Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року». Метою Концепції є вдосконалення державної політики у сфері зміни клімату для досягнення сталого розвитку держави, створення правових та інституційних передумов для забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку за умови економічної, енергетичної та екологічної безпеки і підвищення добробуту громадян. Основними напрямами реалізації Концепції є: зміцнення інституційної спроможності щодо формування і забезпечення реалізації державної політики у сфері зміниклімату; запобігання зміні клімату через скорочення антропогенних викидів і збільшення абсорбції парникових газів та забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку держави; адаптація до зміни клімату, підвищення опірності та зниження ризиків, пов’язаних із зміною клімату.

– «Програма охорони навколишнього природного середовища Закарпатської області на 2021-2023 роки» (проєкт). Основною метою Програми є реалізація екологічної політики, спрямованої на стабілізацію та поліпшення стану навколишнього природного середовища на території області. Рішення плану зонування території, який розробляється на основі проєкту генерального плану с. Суха, враховують мету Програми, що досягається шляхом реалізації відповідних цілей і конкретних завдань, а саме: раціоналізація використання земельних ресурсів зі встановленням відповідних планувальних обмежень відповідно до вимог містобудівного, природоохоронного та санітарно-епідеміологічного законодавства; розбудова системи екологічного моніторингу (розділ 9 звіту про СЕО); зменшення забруднення повітряного басейну (шляхом встановлення та дотримання СЗЗ, належної організації, реконструкції та оновлення вулично-транспортної мережі, розробки рекомендованих до впровадження заходів охорони атмосфери і т.д.); упорядкування водних об’єктів; сприяння формуванню екологічної культури населення.

– «Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням».

Деградація земель та опустелювання є одними з найбільш серйозних викликів для сталого розвитку країни, які спричиняють істотні проблеми екологічного і соціально-економічного характеру. Відповідно до Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням було заплановано впровадження заходів щодо: збалансованого використання, охорони і відновлення земель та ґрунтів, запобігання їх деградації; управління водними ресурсами за басейновим принципом; упорядкування орних земель шляхом виведення з їх складу схилів; проведення суцільних ґрунтових обстежень земель.

– «Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року». Метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до поводження з відходами на державному та регіональному рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання. Цілями Стратегії є: визначення та розв’язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на

екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

– Документи міжнародного рівня, які встановлюють зобов'язання та заходи у сфері охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, зокрема Директиви, імплементація яких перебачено Угодою про асоціацію між Україною та ЄС: Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро й ратифікована ВРУ 29 листопада 1994 р.; Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.); Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.); Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.); Угоди про збереження кажанів в Європі (1991 р.); Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція). Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 р.); Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.); Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992 р.), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р., Конвенція про охорону Всесвітньої культурної та природної спадщини ЮНЕСКО.

Звіт сформовано на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності інформації у проєкті ДДП.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Стан довкілля обумовлюється впливом на нього усіх суб'єктів природокористування. Першочергова увага до охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення – невід'ємна умова сталого розвитку населеного пункту.

Територія населеного пункту по забрудненості (визначено як сумарний показник індексів атмосферного повітря – за основними та специфічними забруднювачами, поверхневих вод – за органолептичними, токсикологічними властивостями і санітарним режимом та ґрунтів – за умовною величиною пестицидів і їх детоксикацією) характеризується як умовно чиста.

Ступінь забрудненості території проєктування (с. Суха) (за кратністю сумарних допустимих величин) визначена як нижче середньої (менше -0,40).

Потенціал стійкості природного середовища до техногенного навантаження визначений як менше -0,50 та характеризується як нижчий середнього.

Безпека життєдіяльності населення та стан його здоров'я, матеріальних активів та об'єктів культурної спадщини

Здоров'я населення є однією з основних умов соціального благополуччя й успішного економічного зростання, збільшення тривалості активного життя, поліпшення демографічної ситуації.

Відповідно до даних, оприлюднених ДУ «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України» у співпраці із Закарпатським обласним центром громадського здоров'я із залученням офіційних даних станом на 2021 р. Закарпатська область загалом має досить великий перелік як негативних, так і позитивних значень показників здоров'я населення.

Неінфекційні захворювання мають значний влив на здоров'я населення, зокрема слід виокремити наступні ключові показники: рівень загальної передчасної смертності від хвороб органів травлення (у віці від 30 до 70 років) – 121,9 на 100 000 населення, що є найвищим показником по країні, навіть у порівняні із загальнонаціональним значенням – 77,9 на 100 000 населення та передчасну смертність населення у віці від 30 до 70 років від цукрового діабету – 9,0 на 100 000 населення (4-е місце по країні, поступаючись лише Львівській, Волинській та

Хмельницькій областям). Це може свідчити про певну необізнаність населення щодо шкідливого впливу певних продуктів харчування на фізичний стан здоров'я, зловживання шкідливими чинниками для органів травлення тощо.

Також загалом по області спостерігається суттєві проблеми щодо рівня дитячої смертності, оскільки маємо одні із найвищих рівнів щодо дитячої смертності до 1 року та смертності дітей у віці до 5 років. Смертність немовлят у віці до 1 року становить 10,9 на 1000 живонароджених, що є найгіршим показником по країні (національне значення – 7,0 на 1000 живонароджених). Показник дитячої смертності у віці до 5 років також має найвище значення по країні та складає 230,67 на 100 000 відповідного населення у порівнянні із національним – 140,73 на 100 000 відповідного населення.

Для Закарпатської області характерний один із найнижчих рівнів смертності населення, спричиненої СНІДом та захворюваності на ВІЛінфекцію, проте є проблеми із захворюваністю на вірусний гепатит В. Інфекційні захворювання характеризуються найкращим рівнем в Україні: щодо захворюваності на ВІЛ-інфекцію серед загального населення – 6,8 на 100 000 населення (національне значення – 41,1 на 100 000 населення), одним із найгірших показників по країні щодо захворюваності на гепатит В серед загального населення із значенням по області 14,6 на 100 000 населення, поступаючись лише Рівненській та Івано-Франківській області та одним із найкращих показників щодо рівня смертності населення, спричиненого СНІДом – 1,6 на 100 000 населення (загальнонаціональне значення – 8,18 на 100 000 населення).

Цікаві показники Закарпатська область має і по рівню народжуваності у жінок віком 15-19 років зі значенням 40,5 на 1000 жіночого населення, що в результаті може свідчити та супроводжуватись багатьма негативними факторами: великим фізичним навантаженням через неповністю дозрілий організм; моральним навантаженням за рахунок появи нових обов'язків та відповідальності; відсутності моральної, фінансової підтримки серед близьких; припиненням навчання; можливим словесним та фізичним насильством від найближчих людей тощо. Що стосується дитинства та умов життя, то Закарпатська область демонструє негативну тенденцію щодо збільшення кількості дітей-сиріт, які живуть в інтернатних закладах та потребують влаштування в сім'ї – 26,26 на 100 000 населення при загальнонаціональному значенні показника 14,8 на 100 000 населення.

Напрямок надання медичних послуг в Закарпатській області демонструє суттєві проблеми в частині імунізації населення. Закарпатська область має один із найнижчих рівнів охоплення населення вакцинацією відповідно до Календаря щеплень, зокрема проти Гепатиту В, АКДП-3, тощо. Рівень охоплення щепленнями АКДП-3 до 1 року – 65,4%, при національному значенні в 80,5%, Рівень охоплення щепленнями Hib-2 до 1 року – 59,4%, при національному значенні 76,5%, Рівень охоплення щепленням від Гепатиту В – 54,6% (при досить високій захворюваності на гепатит В серед населення) у порівнянні із значенням в цілому по Україні, яке складає 77,0%.

Рівень поширеності тютюнопаління серед населення 12 років і старше, за самоопитуваннями, становить 9,3%, що є одним із найкращих показників по Україні (національне значення – 16,8%), поступаючись лише Київській області. Частка населення у віці 12 років та старше, які повідомили, що палять від 1 до 5 років за тривалістю куріння становить 2,8% в області, що є найкращим показником по Україні (національне значення – 10,1%). Тобто це може означати те, що молоде покоління все ж таки менше цікавиться взагалі палінням як таким через поширення електронних нагрівальних приладів для тютюну, що в свою чергу несе не менший тягар для здоров'я населення. Проте, що стосується показника щодо тривалості куріння, то тут спостерігається один із найгірших значень в цілому по країні. Частка населення у віці 12 років та старше, які повідомили, що випалюють понад 20 цигарок за добу, становить 8,0%, що більше ніж у 2 рази перевищує національний показник 3,0%, поступаючись лише Сумській, Миколаївській та Хмельницькій областям.

Здоров'я населення є однією з основних умов соціального благополуччя й успішного економічного зростання, збільшення тривалості активного життя, поліпшення демографічної ситуації.

На сьогодні доведено, що незадовільний стан довкілля, забруднення хімічними,

фізичними та біологічними агентами повітря, ґрунту і води, дія інших негативних факторів навколишнього середовища на організм людини є причинами зростаннязахворюваності.

Вплив забруднюючих речовин на здоров'я людини

Забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для людини посідає перше місце. Це обумовлено, насамперед тим, що забруднюючі речовини з атмосферного повітря мають найширше розповсюдження та випадають у різні середовища.Реакції організму на забруднення залежать від індивідуальних особливостей: віку, статі, стану здоров'я. Як правило, більш уразливі діти, хворі та люди похилого віку. При систематичному або періодичному надходженні в організм порівняно невеликих кількостей токсичних речовин відбувається хронічне отруєння. Ознаками хронічного отруєння є порушення нормальної поведінки, звичок, а також нейропсихічного відхилення: швидке стомлення або відчуття постійної втоми, сонливість або, навпаки, безсоння, апатія, ослаблення уваги, неуважність, забудькуватість, сильні коливання настрою. При хронічному отруєнні одні і ті ж речовини у різних людей можуть викликати різні ураженнянирок, кровотворних органів, нервової системи, печінки.

Забруднене повітря негативно впливає переважно на дихальні шляхи, викликаючи бронхіт, емфізему, астму. Шкідливі речовини, що містяться в атмосфері, впливають на людський організм також і при контакті з поверхнею шкіри або слизовими оболонками. Разом з органами дихання забруднювачі вражають органи зору та нюху, а впливаючи на слизову оболонку гортані, можуть викликати спазми голосових зв'язок.

Ознаки та наслідки дій забруднювачів повітря на організм людини виявляються переважно в погіршенні загального стану здоров'я: з'являються головні болі, нудота, відчуття слабкості, знижується або втрачається працездатність.

Якість питної води та її вплив на здоров'я населення

Питна вода та її якість істотно впливають на всі фізіологічні та біохімічні процеси, що відбуваються в організмі людини, на стан її здоров'я. Питна вода, що не відповідає нормативним вимогам, несе загрозу виникнення серед населення інфекційних захворювань, злоякісних новоутворень, захворювань ендокринної та інших систем організму.

У відповідності до вимог ДсанПіНу 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» питна вода повинна відповідати таким гігієнічним вимогам: бути безпечною в епідемічному та радіаційному відношенні, мати сприятливі органолептичні властивості та нешкідливий хімічний склад.

Вплив на стан здоров'я населення села Суха мають наступні фактори:

- забруднення навколишнього середовища (загазованість атмосферного повітря, неякісна питна вода, забруднені земельні ресурси);
- низька якість надання медичної допомоги в закладах охорони здоров'я;
- недостатнє фінансування державної системи охорони здоров'я;
- несвоєчасне звернення для надання медичної допомоги;
- відсутність навчання населення профілактичними, санітарно-гігієнічними заходами.

Матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 р. с. Суха не входить до переліку історичних населених місць України. . Відповідно до даних Довжанської сільської ради на території населеного пункту відсутні пам'ятки архітектури.

У подальшому при реалізації проєктних рішень містобудівної документації села Суха в разі виявлення історико-культурних та археологічних пам'яток в межах населеного пункту, останні повинні бути відображені разом з їх охоронними зонами в містобудівній документації в обов'язковому порядку.

Природоохоронні об'єкти, території та ландшафти

Згідно з Постановою КМУ № 926 від 01.09.2021 р. «Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації» (п. 2. 26), природоохоронні території та об'єкти – території та об'єкти природно-заповідного фонду, їх функціональні та охоронні зони, території, зарезервовані з метою наступного їх заповідання,

об’єкти екомережі, території Смарагдової мережі, водно-болотні угіддя міжнародного значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», об’єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Станом на 01.01.2021 р. питома вага природно-заповідного фонду Закарпатської області становить 15,16 % від загальної площі області, з урахуванням того, що станом на 2009 р. питома вага ПЗФ становила 13,4 %. Спостерігається тенденція до розширення заповідних площ, хоча і нестабільна щороку.

Динаміка розвитку об'єктів ПЗФ Закарпатської області

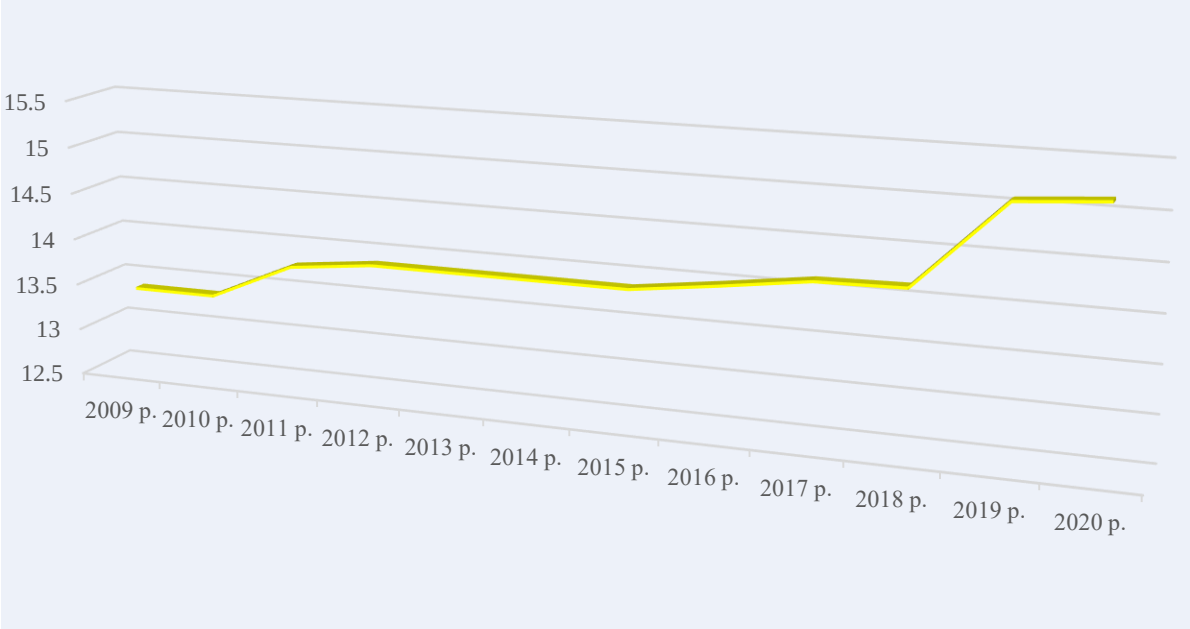

Загальна площа заповідних територій області становить близько 146 тис. гектарів.

Закарпатська область представляє низку геоекологічних інтересів для транскордонної природоохоронної співпраці. Область відноситься до найбільш чистих в екологічному плані серед регіонів України. Наявність унікальних, подекуди єдиних в Європі, здебільшого природних ландшафтів, а також багатого біологічного і ландшафтного різноманіття з високою часткою заповідних територій є значним резервом природи, як для регіону, так країни і світу.

Найхарактернішими для краю є лісові ландшафти. Ліси та інші лісовкриті площі займають 724,2 тис.га, або 56,8% території Закарпатської області. Серед них домінують ландшафти закритого типу сформовані за участю важливих рослинних компонентів – дубових, букових, ялинових та змішаних лісів. Лісові ландшафти можна вважати найбільш наближеними до природних, бо вони ще не зазнали істотного антропогенного впливу.

На території с. Суха, в межах проєктування, відсутні території та об’єкти ПЗФ, їх функціональні та охоронні зони, території, зарезервовані з метою наступного їх заповідання.

Однак, на схід від села Суха (за межами проєктування) в межах Хустського району обліковуються наступні території та об’єкти ПЗФ (Рис. 2.1.):

– Загальнозоологічний заказник загальнодержавного значення «Річанський» – дата створення: 26.12.1985 Рішенням ПРМ УРСР № 451; площа 2408,0 га. Охороняється лісовий масив, що є місцем концентрації та розмноження цінних видів тварин. Основними лісоутворюючими породами є бук і дуб з домішкою ялини, ясена, липи, вільхи. Тваринний світ характерний для лісів Закарпаття: олень благородний, сарна європейська, свиня дика, куниці – лісова і кам'яна, ведмідь бурий, рись, а також кіт лісовий, занесений до Червоної книги України. Крім того, на території даного заказника також знаходиться: Іхтіологічний заказник місцевого значення «Ріка» – дата створення: 25.07.1972 р. Рішенням Закарпатського облвиконкому № 253;

площа 394,0 га.

Рис. 2.1.

Території та об’єкти ПЗФ

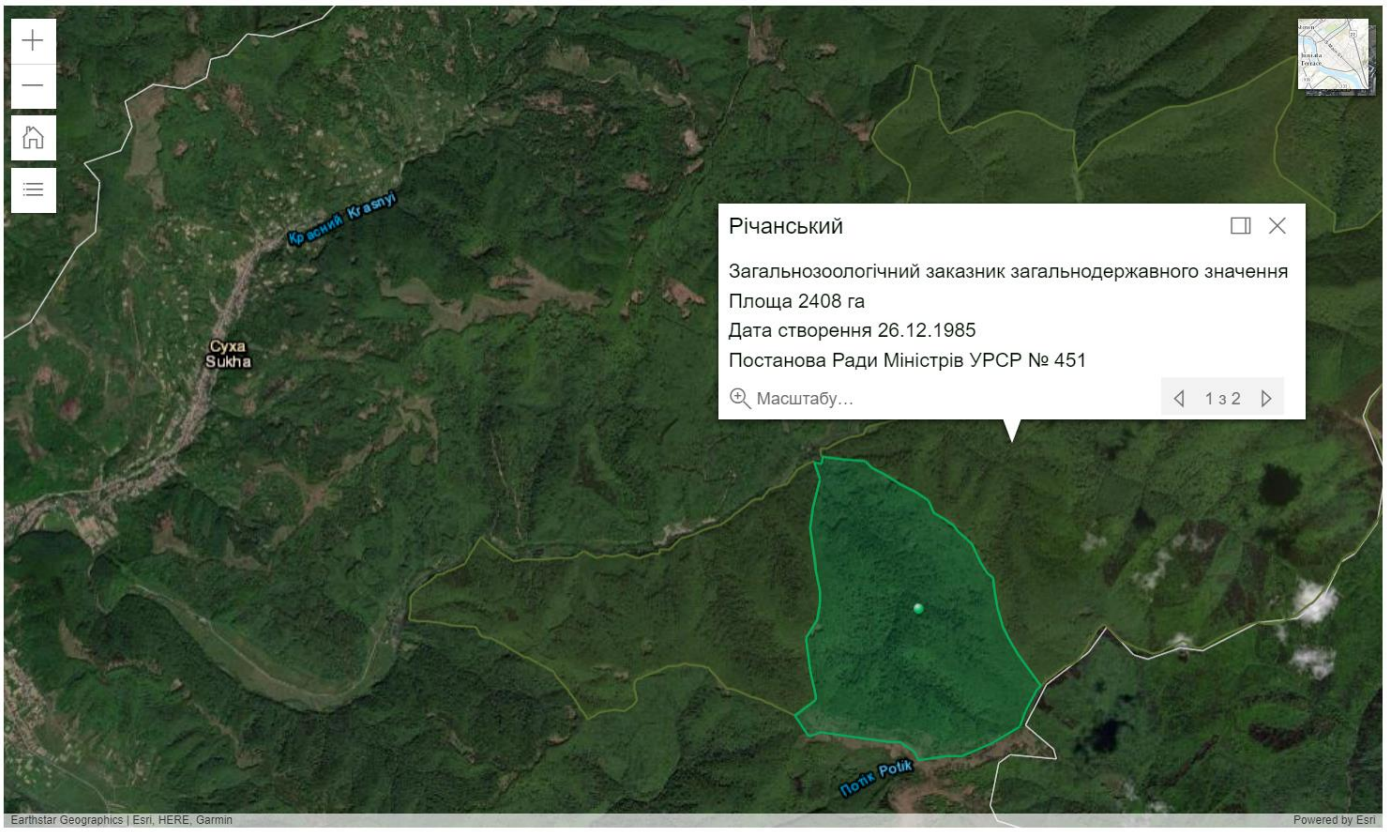

В межах ПЗФ забороняється:

- розорювання земель;
- рубки головного користування;
- використання та зберігання отрутохімікатів;
- розведення вогнищ;
- засмічення та забруднення територій, влаштування сміттєзвалищ;
- розробка корисних копалин;
- порушення ґрунтового покриву та гідрологічного режиму;
- надання ділянок під будівництво, в оренду;
- інші види господарської діяльності, що можуть призвести до втрати наукової і природної цінності.

До природоохоронних територій, що підлягають особливій охороні, належать, території, що частково локалізовані неподалік від меж с. Суха, що занесені до територій Смарагдової мережі - UA0000610, Рисунок 2.1.2.. Дані території створені для забезпечення збереження видів флори і фауни та типів природних оселищ, включених до Резолюції 6 (1998 р.) Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської Конвенції). Необхідність збереження цих видів флори і фауни та типів природних оселищ є зобов’язанням України перед Радою Європи в рамках Бернської конвенції та ЄС в рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами з іншої сторони (додаток XXX).

Рис. 2.1.2.

Території Смарагдової мережі

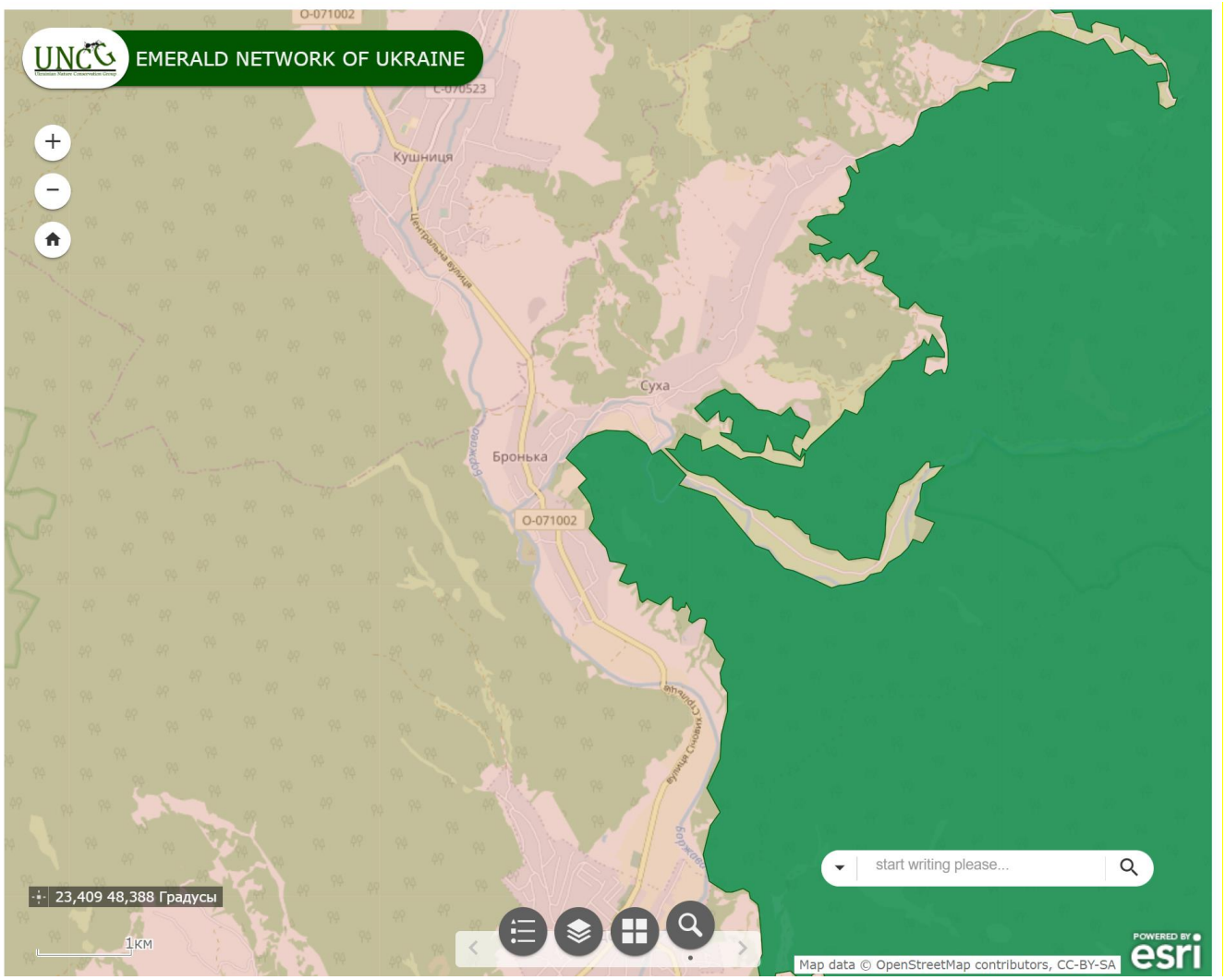

При плануванні або здійсненні діяльності потрібно враховувати необхідність забезпечення збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів природної фауни і флори, що підлягають особливій охороні в Європі. Додатком XXX до Угоди передбачені заходи щодо наближення національного законодавства в секторі «Охорона природи» у частині двох директив ЄС: Директива № 2009/147/ЄС про захист диких птахів (Пташина директива), Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування дикої флори та фауни (Оселищна директива), у тому числі:

- запровадження зберігаючих захисних заходів для захисту мігруючих видів птахів;
- запровадження заходів, необхідних для збереження територій;
- встановлення системи моніторингу природоохоронного статусу оселищ та видів тощо.

Однак, питання управління територіями Смарагдової мережі на законодавчому рівні в Україні на сьогодні не врегульовано. У грудні 2020 р. в українському парламенті був зареєстрований проєкт ЗУ «Про території Смарагдової мережі» (№4461), метою якого є встановлення правових та організаційних засад визначення територій Смарагдової мережі та управління ними, правових та організаційних засад оцінки впливу на території Смарагдової мережі у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на території Смарагдової мережі, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, збереження біорізноманіття, виконання зобов'язань України за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана ВРУ.

Проєктом Закону України «Про території Смарагдової мережі» (№4461) передбачено впровадження процедури оцінки впливу на територію Смарагдової мережі, здійснення якої є обов'язковим у процесі: затвердження документів державного планування, що підлягають стратегічній екологічній оцінці в порядку та відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»; здійснення землеустрою на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях; прийняття рішень про провадження планованої діяльності, яка може мати негативний вплив на території Смарагдової мережі в порядку та відповідно до ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля»; планування господарської діяльності в межах територійСмарагдової мережі, яка не підпадає під дію ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля». Процедурі оцінки впливу на території Смарагдової мережі також підлягають інші види діяльності, що плануються в межах територій Смарагдової мережі та можуть мати негативний вплив на території Смарагдової мережі, але не підлягають процедурі ОВД згідно із ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля».

Відповідно до затвердженої екологічної мережі Іршавського району Закарпатської області (до набрання чинності Постанови ВРУ від 17 липня 2020 року №807-IX) територія проєктування не є частиною екологічної мережі, однак навколишня територія села Суха є однією зі складових регіональної екомережі Закарпатської області, Рис. 2.1.3.. Територія з природними або частково трансформованими ландшафтами, що характеризується невеликою порушеністю природних, переважно гірських ландшафтів, з лісовою і лучною рослинністю, сприяє кращому, ніж в інших регіонах країни, сполученню складових елементів екомережі, яка розроблена для досягнення збереження та відновлення екологічного каркасу в регіоні з метою покращення умов життєдіяльності біоти, а також для забезпечення удосконаленого раціонального управління територіями. Ця мета підпорядкована і витікає з Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття і може бути досягнута через забезпечення збереження: всього комплексу екосистем, середовищ існування, видового різноманіття; ландшафтів місцевого, європейського та світового значення та при умові дієвого контролю за забезпеченням достатнього територіального простору середовищ для збереження біологічних видів; створенням можливостей для розселення і міграції видів; забезпеченням відновлення пошкоджених компонентів ключових екосистем і захисту їх від потенційної небезпеки.

Рисунок 2.1.3.

Екологічна мережа району

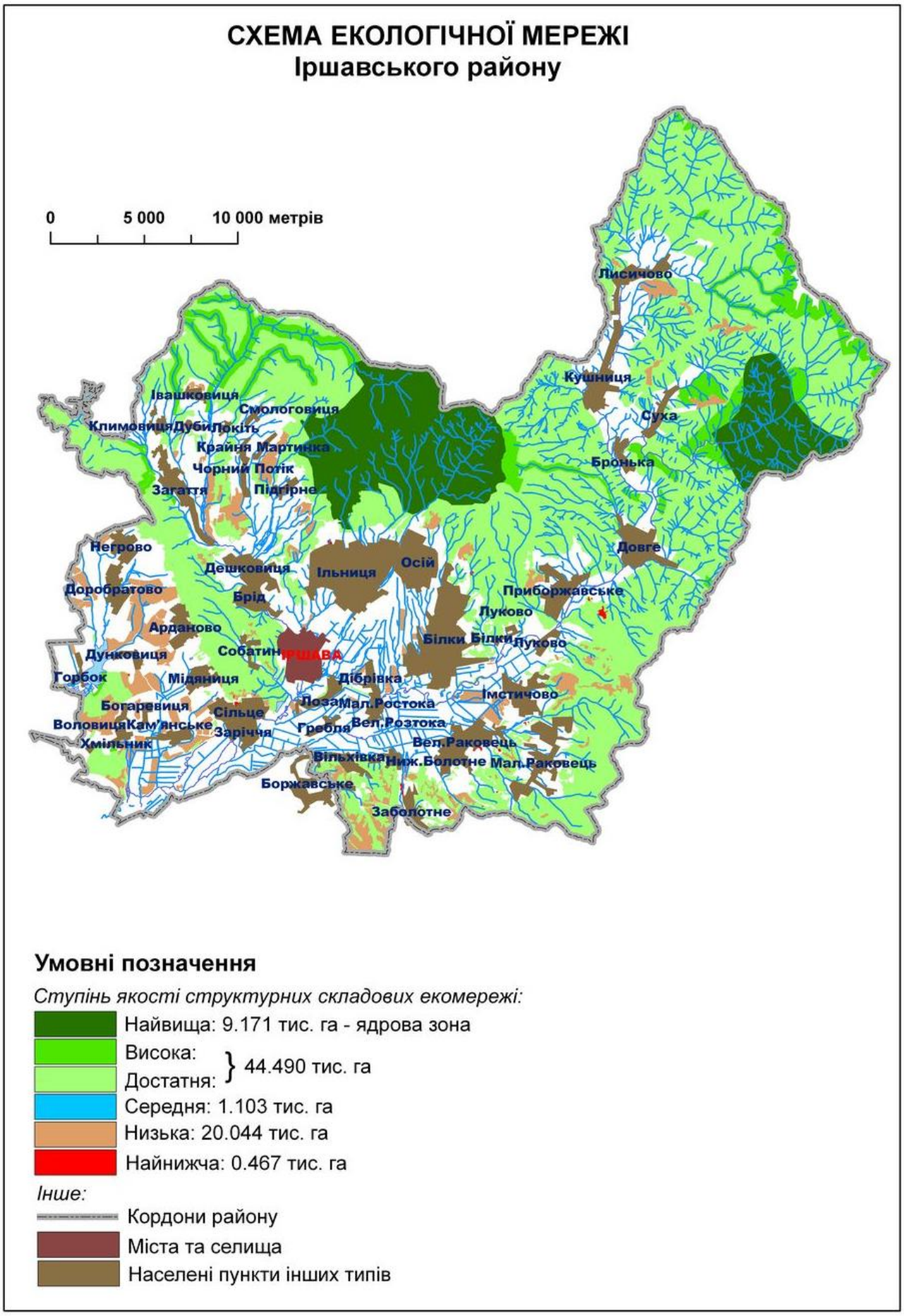

Екомережа району, як частина екомережі Закарпатської області, в цілому буде сприяти забезпеченню збереження та відтворення ландшафтного різноманіття, що дасть можливість поліпшення умов для життя та розвитку людини в середовищі природного або частково зміненого стану ландшафту. Впровадження екомережі також буде сприяти запобіганню безповоротних втрат частин генетичного і ценотичного фонду регіону. Щонайменше цілком реальним буде фіксація сучасного стану ландшафтів і недопущення їх подальшої деградації внаслідок нерегульованого антропогенного впливу.

Згідно з чинним законодавством України, екомережа – це єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Перелік складових структурних елементів екомережі визначений статтею 5 ЗУ «Про екологічну мережу України», відповідно до якої до складових структурних елементів екологічної мережі включаються:

а) території та об’єкти природно-заповідного фонду;

б) землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони;

в) землі лісового фонду;

г) полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, які не віднесені до земель лісового фонду;

ґ) землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами;

д) землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів;

е) інші природні території та об’єкти;

є) земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;

ж) території, які є місцями перебування чи зростання видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України;

з) частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання - пасовища, луки, сіножаті тощо;

и) радіоактивно забруднені землі, що не використовуються та підлягають окремій охороні як природні регіони з окремим статусом.

При цьому, п. 1 ст. 15 ЗУ «Про екологічну мережу України» визначено, що проєктування екомережі здійснюється шляхом розроблення регіональних і місцевих схем формування екомережі, які затверджуються відповідними радами після їх погодження із місцевими державними адміністраціями. Саме зведена схема формування екомережі України, регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основами для розроблення усіх видів проектної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності (п. 4 ст. 15 ЗУ «Про екологічну мережу України»).

Водно-болотні угіддя міжнародного значення Рамсарської конвенції в межах села Суха та в безпосередній близькості відсутні, відповідно, заходи їх охорони теж.

Біосферні резервати міжурядової наукової програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», яка має на меті зміцнення співпраці в рамках природничих та соціальних наук, спрямованої на раціональне та стале використання та збереження ресурсів біосфери, а також розвиток наукових досліджень, покликаних покращати управління природними ресурсами та взаємодію людини з її природним оточенням відсутні в межах села Суха та в безпосередній близькості до нього.

Рекомендовано концепцію подальшого розвитку села Суха ґрунтувати на розвитку туристично-рекреаційної сфери.

Кліматична характеристика

Клімат території села Суха помірно-континентальний, з достатнім і надлишковим зволоженням, нестійкою весною, не дуже спекотним літом, теплою осінню і м'якою зимою.

Весна характеризується значним впливом циклонів з Середземного моря і частим вторгненням континентальних тропічних повітряних мас. Це спричиняє часті мінливості погодніх умов. На рівнині весна починається в кінці лютого – на початку березня і триває близько 80 днів. У горах вона значно триваліша (до 180 днів). В цей час можна спостерігати як різкі підвищення температури повітря (до +15º … +18º С), так і велике зниження (до –5º … –10º С).

Літо у низинно-передгірних районах триває в середньому 130 днів (з першої декади травня до середини вересня). Найвища температура повітря становила тут 41ºС, а в горах 37 ºС. На висоті 400-600 м літній сезон триває всього 60-70 діб, а вище 1 000 м – літо короткотривале. В цей час переважають потоки повітряних мас із південно-західного та західного напрямків. Континентальні тропічні повітряні маси, вторгаючись сюди, зумовлюють найбільш високі температури.

Осінь триває 80-100 днів. З другої половини вересня до першої-другої декади грудня на низині і з кінця серпня до кінця листопада в горах. В цей період температура повітря значно знижується, в кінці жовтня починаються приморозки, збільшується кількість днів з туманами, тривалими опадами.

Зима в низинних районах триває близько 2 місяців, в передгір'ї біля 3 місяців, а в горах 4-5 місяців. Найнижча температура становила 33ºС на низині і -36ºС в горах. В цілому зима у Закарпатті м'яка, із частими і тривалими відлигами та ожеледицями.

На основі комплексного аналізу кліматичних параметрів та відповідно до архітектурно-будівельного кліматичного районування території України територія села віднесена до ІІІ-Б архітектурно-будівельного району (Закарпатського) з відповідними вимогами містобудівного характеру (ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія»).

Кліматичні показники (характеристики) Закарпатського архітектурно-будівельного району

Кліматичний район	Температура повітря, ºС				К-ть опадів/рік	Відносна вологість у липні	Середня швидкість відтру у січні, м/с
	середня за:		абсолютний MIN	абсолютний MAX			
	січень	липень					
ІІІ-Б Закарпатський	-4	19	-32	39	1 000	більше 70	3

Кліматичні особливості території проєктування є сприятливими для проживання та відпочинку населення.

Біорізноманіття: флора та фауна

У Закарпатській області загальна кількість видів флори становить – 2027 од., що відповідає 50% до загальної чисельності видів України. З них 237 видів флори занесені до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, 22 види флори занесені до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES). Усього видів рослин занесених до Червоної книги України – 144 екз., а рослинних угруповань занесених до Зеленої книги України – 27.

Щодо обліку безпосередньо на території села Суха об'єктів флори та фауни, що занесені до Червоної книги України та рослинних угрупувань, що підлягають охороні, є необхідність залучити спеціалізовані наукові установи вищого рівня для проведення відповідних обстежень території населеного пункту.

У лісах Закарпатської області зосереджена третина флори України, половина червонокнижних видів рослин і тварин Українських Карпат особливо в гірських масивах.

Ряд екологічних проблем залишається у веденні комплексу лісового господарства. Ліс є основним ресурсом Закарпатської області. Площа лісового фонду складає біля 51% її території,

що і визначає основний напрямок розвитку економіки області – лісоексплуатація. Окрім деревини в області активно використовуються лісові ресурси місцевого значення – гриби та дикорослі ягоди.

Крім того, озелененні території безпосередньо в межах села, відповідно до вимог Наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України» представлені:

- зеленими насадженнями загального користування – насадження, які розташовані на території парків, садів житлових районів, міжквартальних або при групі житлових будинків, скверів, бульварів, насадження на схилах, набережних, лісопарків, лугопарків і інших, які мають вільний доступ населення для відпочинку;
- зеленими насадженнями обмеженого користування – насадження на територіях громадських і житлових будинків, шкіл, дитячих установ, навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, промислових підприємств і складських зон, санаторіїв, культурно-освітніх і спортивно-оздоровчих установ та інші;
- зеленими насадженнями спеціального користування – насадження транспортних магістралей і вулиць; на ділянках санітарно-захисних зон довкола промислових підприємств; кладовищ, ліній електропередач; лісомеліоративні, водоохоронні, вітрозахисні, протиерозійні, насадження розсадників, квітникарських господарств, пришляхові насадження в межах населених пунктів.

Рослинний покрив населеного пункту, зокрема деревні насадження, потребують впорядкування та підтримання їх в належному санітарному стані. Важливо також дотримуватись протипожежних розривів та забезпечувати протипожежну безпеку населеного пункту.

Високим залишається рівень самовільних рубок в Закарпатській області загалом, однак ця проблема не є суто екологічною, а набула вже й соціального характеру.

Переважаючим видом використання рослинних ресурсів має бути рекреаційний. При цьому ділянки природної рослинності виконують важливу санітарно-гігієнічну та екологічну функції.

Відповідно до частини першої та другої статті 27 ЗУ «Про рослинний світ» підприємства, установи, організації та громадяни, діяльність яких пов’язана з розміщенням, проектуванням, реконструкцією, забудовою населених пунктів, підприємств, споруд та інших об’єктів, а також введенням їх в експлуатацію, повинні передбачати і здійснювати заходи щодо збереження умов місцезростання об’єктів рослинного світу.

Будівництво, введення в експлуатацію підприємств, споруд та інших об’єктів і застосування технологій, що викликають порушення стану та умов місцезростання об’єктів рослинного світу, засмічення, а також забруднення хімічними та іншими токсичними речовинами територій, зайнятих ними, забороняється.

Загальна кількість видів фауни на території Закарпатської області становить – 30428 од., що становить 68% від загальної чисельності видів України. З них 117 занесені до Червоної книги України, 12 до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), 237 до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції), 21 до додатків Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннської конвенції, CMS) і 21 вид охороняється відповідно до Угоди про збереження кажанів в Європі (EUROBATS).

Фауна ссавців, що представлена, але не обмежується: хижаками, гризунами, копитними, комахоїдними, відрізняється багатством і різноманіттям видів. Значна кількість видів відіграє важливу роль в економіці. На території області поширені як безхребетні, так і хребетні тварини. Серед безхребетних області є представники понад 20 типів організмів, з яких більшість – найпростіші. Найвища різноманітність спостерігається серед комах. На них суттєво впливають кліматичні умови, тобто в різні пори року вони поширені неоднаково. Хребетні в сучасній фауні Закарпаття налічують понад 400 таксонів, зокрема риб (57 видів), круглоротих (1), земноводних (16), плазунів (11), птахів (280) та ссавців (69). Усі хребетні тварини є важливою складовою

природних екосистем, відіграють важливу роль у трансформації органічних речовин у природних екосистемах. Окрім цього вони є фондом збагачення та селекції домашніх порід тварин, важливим промисловим та рекреаційним ресурсом. З хижих звірів у області водяться рись, лісовий кіт, лисиця, по два види норок та куниць, вовк, ведмідь бурий, ласка, тхір звичайний, видра, горностай, борсук. Із них три останні занесені до Червоної книги України.

Різноманітний рослинний і тваринний світ області є одним з найважливіших чинників з формування екомережі, особливо в частині збереження біологічного різноманіття.

Відповідно до частини другої статті 39 ЗУ «Про тваринний світ» під час розміщення, проектування та забудови населених пунктів, підприємств, споруд та інших об'єктів, удосконалення існуючих і впровадження нових технологічних, введення в господарський обіг цілинних земель, заболочених, прибережних і зайнятих чагарниками територій, меліорації земель, здійснення лісових користувань і лісогосподарських заходів, проведення геологорозвідувальних робіт, видобування корисних копалин, визначення місць випасання і прогону свійських тварин, розроблення туристичних маршрутів та організації місцьвідпочинку населення повинні передбачатися і здійснюватися заходи щодо збереження середовища існування та умов розмноження тварин, забезпечення недоторканості ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу.

Характеристика повітряного басейну

Стан атмосферного повітря повинен відповідати вимогам, що обґрунтовані в Наказі МОЗ № 52 від 14.01.2020 р. «Про затвердження гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць».

Кількісний та якісний стан атмосфери залежить від обсягів забруднюючих речовин стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

Гігієнічна оцінка забрудненості атмосферного повітря території населеного пункту, визначена по індексам сумарної забрудненості, що розраховані за основними (пил, сірчаний газ, двоокис азоту, окис вуглецю) та специфічними забруднювачами (галогени, органічні сполуки, метали, завислі речовини), характеризується як допустима.

Стаціонарні пости спостереження за станом забруднення атмосферного повітря в с. Суха відсутні. Державний моніторинг кількісного та якісного стану атмосфери в межах населеного пункту не ведеться.

У зв'язку із законом України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації, тому інформація щодо обсягів викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря області надається за 2020 р.

Викиди від стаціонарних джерел забруднення

Протягом 2020 року відбулося незначне зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в Закарпатській області. Обсяги забруднюючих речовин, які надійшли у повітряний басейн у 2020 році від стаціонарних джерел забруднення, за даними ГУ статистики, зменшились в порівнянні з 2019 роком на 10,8% і складають 3,3 тис.тонн проти 3,7 тис.тонн у 2019 році. Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин 28,9% складають речовини, що належать до ПГ, зокрема, метан. Крім того, 0,2 млн.т становлять обсяги викидів діоксиду вуглецю.

Село Суха зокрема та Закарпатська область загалом не є промисловим регіоном. Частка промисловості складає 18-20% у структурі обласного ВВП. Значної потужної та постійної емісії полютантів в атмосферу не спостерігається.

Викиди від пересувних джерел забруднення

Головним джерелом забруднення атмосферного повітря є автомобільний транспорт, який є джерелом емісії відпрацьованих газів двигунів, що містять оксиди вуглецю, оксиди і діоксиди азоту, різні вуглеводні, сірчистий ангідрид, сажу та пил, що загалом є токсичними та канцерогенними сполуками, які негативно впливають на стань здоров'я населення, головним

чином вражаючи органи дихання та кровоносну систему організму людини. Ситуація погіршується низькою якістю дорожнього покриття автодоріг.

Найбільші обсяги викидів забруднюючих речовин від автотранспорту спостерігаються на вулицях з інтенсивним рухом транспорту (районна автомобільна дорога), оскільки по ним рухається не тільки місцевий транспорт, але і транзитний, який вносить значну частку в загальний обсяг викидів від автотранспорту в селі. Крім того, викиди автотранспорту тісно пов'язані з об'єктами обслуговування автотранспорту.

Уздовж наземних ліній магістралей, особливо вздовж автомобільних доріг, відмічається забруднення ґрунтів за рахунок викидів двигунів, продуктів зношення механічних частин, дорожнього покриття. Збільшення викидів забруднюючих речовин перш за все зумовлено погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю паливно-мастильних матеріалів, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі.

Таким чином, забруднення повітря на ділянках вулиць з підвищеною інтенсивністю руху буде постійно мати ризики негативного впливу на стан здоров'я населення, ґрунти та рослинність прилеглих ділянок. Проте, відновлення та створення нових площ зелених насаджень із обов'язковим урахуванням пило-, газо- та димостійкості рослин, зон рекреаційного призначення на території села буде забезпечувати зниження негативного впливу на навколишнє природне середовище, насамперед на атмосферне повітря від шкодочинного впливу автотранспортних засобів.

Зрештою, фактор забруднення повітря знаходиться в постійно динамічному стані і залежить від багатьох чинників, а отже, потребує постійного контролю та моніторингу його якості з боку органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, особливо при регулюванні господарської діяльності всіх суб'єктів.

Діяльність кожного суб'єкта господарювання має бути спрямована на збереження та відновлення природного стану атмосферного повітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності та праці, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. Правові і організаційні основи та екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря визначає Закон України «Про охорону атмосферного повітря». Окрім цього, враховуючи те, що проєктні рішення містобудівної документації враховують розвиток виробничої, сільськогосподарської комунально-складської та транспортно-складської забудови IV та V класів санітарної шкідливості різного профілю на подальших стадіях проєктування в обов'язковому порядку відповідно до вимог чинного природоохоронного законодавства необхідно отримати дозволи на викиди забруднюючих речовин з метою забезпечення екологічної безпеки, створення сприятливого середовища життєдіяльності, запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище для кожного стаціонарного джерела викидів забруднюючих речовин.

Характеристика земельних ресурсів (в т.ч. ґрунтового покриву), надр

На геологічній мапі України Суха розташоване на південно-західних схилах Українських Карпат (Східні Карпати) і на прилеглій до них Закарпатській низовині, яка є частиною Середньо-дунайської низовини. Гірська частина Закарпатської області включає три групи асиметричних хребтів з більш похилими південно-західними схилами, які прорізані численними долинами гірських річок. У центрі – ланцюг Полонинських гір з плоскими вершинами – полонинами, які вкриті гірськими луками і частково використовуються як пасовища. Найбільші полонини: Рівна, Красна, Боржава, Свидовець та ін. Внаслідок такого географічного положення та будови ландшафту район розташування с. Суха віддавна використовується для сільськогосподарського виробництва і є одним із найбільш цінних у сільськогосподарському відношенні природних районів Закарпаття, якому не перешкоджали часті паводки. Сільськогосподарському освоєнню підлягають не лише нижні, але й тераси середнього та верхнього ярусів, на яких давно були вирубані ліси і розпочалася водна ерозія. У структурі еродованих угідь на слабозмиті приходиться 45%, середньозмиті – 37% і сильнозмиті – 18%. При цьому за останні 25-35 років

ступінь еродованості орних земель суттєво збільшилась.

Формування та поширення ґрунтів обумовлюється характером ґрунтоутворюючих порід, рельєфом місцевості, кліматичними умовами, глибиною залягання ґрунтових вод і рослинним покривом. Ґрунтовий покрив села Суха цілком відповідає ландшафтно-географічній зоні розташування населеного пункту та є досить строкатим.

Ґрунти: дерново-буроземні середньо глибокі, супіщані, глейові середньосуглинкові, бурі гірсько-лісові середньоглибокі слабощебенюваті середньо суглинкові.

Спеціальних робіт по геохімічній зйомці ґрунтів території села не виконувалось. Регулярне спостереження за санітарним станом ґрунтів не проводиться. Разом з тим спостерігається відсутність ефективного ґрунтово-агрохімічного та ґрунтово-агроекологічного моніторингу стану ґрунтів.

У межах села відсутні худобомогильники, склади зберігання мінеральних добрих, пестицидів, засобів захисту рослин.

На землях с. Суха ґрунтові обстеження не проводились, тому інформація про їх ґрунтовий покрив (карти ґрунтів, експлікації агровиробничих груп ґрунтів) практично відсутня. Крім того, актуальна інформація про якісний сан ґрунтів відсутня.

Аналіз ґрунтових умов засвідчує, ґрунти села Суха та району активно експлуатуються для потреб рослинництва, часто використовуються під сінокоси й пасовища. Це означає високий рівень розораності, деградацію ґрунтів та зниження їх родючості, втрати ґрунту внаслідок ерозійних процесів. Нераціональні методи ведення сільського господарства зменшують запаси органічної речовини ґрунтів, підриваючи їх здатність до розкладання органічних забруднювачів. Це збільшує ризик потрапляння забруднюючих речовин в навколишнє середовище. Інтенсивне рослинництво виснажує ґрунти, що ставить під загрозу можливість підтримки виробництва на цих територіях в майбутньому. Значної шкоди якості ґрунтів завдає також непрофесійне використання мінеральних добрив, пестицидів, засобів захисту рослин та інших хімічних речовин з високою токсичністю до того ж сумнівної якості. Необхідно дотримуватись вимог, які встановлені Державними санітарними правилами «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві» ДСП 8.8.1.2.0001-98. В переважній більшості ґрунти запущені та вимагають корінного чи поверхневого покращення.

Забруднення ґрунтів викликає ланцюгову реакцію: позначається на ґрунтовому біорізноманітті, знижує запаси органічної речовини ґрунту і їх фільтруючу здатність.

Забруднення ґрунту є руйнівним для навколишнього середовища і спричиняє негативні наслідки для всіх форм життя, які з ним стикаються. Варто зауважити, що забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод, а також атмосферного повітря через незадовільний стан покриття вулиць, недостатню кількість зелених насаджень.

Для збереження та відтворення ґрунтово-ресурсного й агрохімічного потенціалу земельного фонду області необхідно здійснити комплекс заходів, що будуть сприяти підвищенню родючості ґрунтів, а також переглянути існуючі технології та спеціалізацію сільськогосподарського виробництва в умовах ринкової економіки. Стійкість методів сільськогосподарського виробництва – необхідна умова уникнення деградації ґрунтів та забезпечення глобальної продовольчої безпеки нинішнього і майбутніх поколінь.

Окрім того, проблема нераціонального використання земельного фонду села залишається гострою. В межах села локалізовані кладовища традиційного поховання, санітарно-захисна зона яких не витримана. На перспективу проєктними рішення передбачається закриття кладовищ, що зумовить зменшення нормативної санітарно-захисної зони до 100 метрів після завершення кладовищного періоду, а також організація нового місця захоронення з урахуванням дотримання містобудівних та санітарно-гігієнічних вимог. Якщо порушуються санітарно-гігієнічні вимоги утримання місць поховань або у випадку значних опадів чи настання повеней, існує загроза забруднення земельних ресурсів, підземних та поверхневих вод трупними отрутами. Усі території поховань потребують благоустрою та інженерного захисту водоносних горизонтів і поверхневого стоку від забруднення токсичними речовинами.

Доцільно звернути увагу на ст. 84 ЗКУ відповідно до якої власники землі і

землекористувачі, в тому числі орендарі, зобов'язані здійснювати захист земель від забруднення відходами виробництва, хімічними і радіоактивними речовинами, тому безперечно доцільним буде запровадження постійно-періодичного моніторингу ґрунтів шляхом відбору певної кількості проб ґрунту та зразків фітоценозів для подальшого аналізу.

Східні Карпати, до яких належить територія Закарпаття – це переважно складчасті гори за структурою, які утворені стисненням земної кори у складки. Складчасті Карпати поділяють на структурно-фаціальні зони, які різняться між собою особливостями поширення в них гірських порід, морфологією, рельєфом, корисними копалинами і т. ін. Сучасний етап розвитку Карпатських гір і їх передгірних прогинів продовжується і тепер під дією ендогенних та екзогенних процесів. Як бачимо із викладеного, Карпати – це справді молоді гори, а низинна і передгірна зони Закарпаття стали суходолом усього близько 10 млн. років тому, що є миттю порівняно з геологічними епохами. Утворення Карпатських гір супроводжувалось глибинними розломами земної кори в результаті підняття гір і опускання територій прогинів (Закарпатського і Передкарпатського). Такі глибинні розломи утворюють величезні напруження в земній корі і, отже, являються передумовою розвитку вулканічної діяльності. Розвиток Карпат тісно пов'язаний із сейсмічними процесами – землетрусами. Найбільші за силою землетруси (до 7 балів) реєструвались у Закарпатті і в тому числі в районі Свалява, Довгого та Хуста (1910 р.). Село Суха Закарпатської області відноситься до Переліку населених пунктів України, розташованих у сейсмічно небезпечних районах України (ДБН В.1.1-12:2014 Будівництво у сейсмічних районах України).

Регіон розташування села Суха в цілому характеризується високим рівнем небезпеки сукупного прояву небезпечних геологічних процесів, таких як зсуви, селі, бічна річкова і площинна ерозія, карст, підвищена сейсмічність та інші. Закарпатська область загалом є найбільш ураженою зсувними, селевими та ерозійними процесами (61 % загальної площі області).

Крім того, населений пункт потрапляє в зону затоплення та підтоплення.

У селі Суха місцями поширені яри, балки та ерозійно-небезпечні схили. Для закріплення ярів і балок використовують гідротехнічні та фітомеліоративні протиерозійні заходи. Крім того, важливо зменшити вплив факторів, які спричиняють ерозійні процеси: відведення дощових стоків мережею дощової каналізації, забезпечення проведення контурного обробітку ґрунту з відповіднимиагротехнічними заходами на ерозійно небезпечних схилах (ухил більше 3°) в межах с/г угідь.

Крім того, деякі ґрунти в селі можуть просідати, що теж необхідно враховувати при будівництві окремих будівель, споруд, об'єктів інженерної інфраструктури, благоустрою та будівництва набережних тощо шляхомпроведення інженерно-геологічних вишукувань.

Необхідно враховувати також можливі ризики прояву надзвичайних ситуацій природного характеру, та, відповідно, визначатизаходи захисту території, в першу чергу по фактору затоплення та підтоплення.

Водні ресурси: гідрогеологічна та гідрологічна характеристики

Закарпаття має значні запаси підземних вод, які складаються з ґрунтових і власне підземних вод, однак по районах розподілені вони нерівномірно. При цьому область – найбагатший регіон України за складом і запасами мінеральних вод.

Село Суха не охоплене 100% централізованим водопостачанням. Місцеве населення здійснює самозабезпечення питною водою з локальних джерел водопостачання підземного типу (шахтних колодязів та свердловин). Проблемним питанням залишається контроль якості води та дотримання ЗСО водозабірних споруд. По умовах захисту від забруднення, водоносні горизонти підземних вод, що експлуатуються, не захищені (тільки 20% відносяться до умовно захищених). Всі розвідані або діючі водозабори підземних вод в Закарпатській області є інфільтраційними. Якість підземної води повністю залежить від якісних характеристик поверхневого стоку і потребує особливого захисту. Проблемним залишається встановлення та дотримання ЗСО джерел водопостачання, межі яких повинні бути визначені спеціальними проєктами землеустрою (відповідно до вимог Постанови КМУ № 2024 від 18.12.1998 р. «Про правовий режим зон

санітарної охорони водних об'єктів»). Враховуючи відсутність дотримання ЗСО джерел водопостачання, що повинні були бути розроблені на стадії вибору майданчика для будівництва водопровідних споруд та водоводів, забезпечення санітарно-епідеміологічної безпеки та охорони від випадкового або навмисного забруднення у районах забору води, а також прилеглих до них територій, є недостатнім та сумнівним.

ЗСО повинна складатися з трьох поясів:

- перший пояс (пояс суворого режиму), який включає територію розташування водозабірних споруд, майданчиків всіх водопровідних споруд і водопідвідного каналу;

- другий і третій пояси (пояси обмежень і спостережень), які включають територію, яка призначається для охорони джерел водопостачання від забруднення.

У кожному з трьох поясів ЗСО слід встановлювати спеціальний режим та визначати комплекс заходів, спрямованих на недопущення погіршення якості води.

Містобудівною документацією врахована ситуація, що склалась, проєктні рішення враховують визначення відповідно до вимог ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій» І-го поясу ЗСО у відповідність до вимог п. 15.2.2 ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди».

Проблемним також у селі є питання збору та очистки каналізаційних стоків, кількість яких щороку зростає, оскільки централізована господарсько-побутова каналізація відсутня. Населення користується вигрібними ямами та дворовими вбиральнями.

Супутньо із цим у селі також відсутнє централізоване відведення та очищення дощових і талих снігових вод. Зливові стоки неорганізовано, вулицями, потрапляють в яри та балки, а згодом до поверхневих водотоків, таким чином забруднюючих їх.

Загальною проблемою для Закарпатської області є щорічне збільшення об’єму скиду забруднених стічних вод у поверхневі водойми (у 2019 р. було скинуто 2,63 млн. м^3 недостатньо очищених та неочищених зворотних вод, у 2020 р. – 3,532 (на 34,3 % більше).

Централізоване водовідведення відсутнє. Відсутність стовідсоткової централізованої каналізації створює загрозу санітарно-епідеміологічному благополуччю жителів села, вигрібні ями є потенційним джерелом забруднення поверхневих і підземних вод, ґрунтів.

Висока вологість та наявність гірського рельєфу на території Закарпатської області зумовили розвиток густої річкової мережі. Територія села Суха, як і вся Закарпатська область, є водозбірним басейном р. Тиса, котра є притокою р. Дунай; усі річки та потічки є її притоками. Найбільші з них – це річки Тересва, Теребля, Ріка, Боржава, Латориця й Уж. Живлення річок дощове (40 % річного стоку), снігове та ґрунтове. Для річок характерні паводки після злив (в окремі роки 8 –10 паводків на рік).

Відповідно до офіційно наданих даних Басейновим управлінням водних ресурсів річки Тиса на території села Суха протікає притока річки Бронька – річка Красна (Сушанська ріка), котра належить до малих річок, відповідно до ст. 79 ВКУ з нестійким гідрологічним режимом. Характерним є також підвищення рівня води в річці навесні та на початку літа. Водний режим річки є змінним. Він залежить від погодно-кліматичних умов і тісно пов’язаний зі станом лісів Українських Карпат. Характерною особливістю внутрірічкового розподілу стоку є наявність паводків, нестійкої літньо-осінньої та зимової межені та нечітко вираженого весняного водопілля, сформованого талими і дощовими водами.

Крім того, не встановлені в межах села та на прилеглих територіях водоохоронні та в тому числі прибережні захисні смуги для річки Красна, струмків відповідно до вимог ВКУ. Вищеперераховані обмеження у використанні земель повинні створюватись для забезпечення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколоводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок.

Господарська діяльність в межах заплав річок – лімітуючий фактор встановлення ВЗ та у їх складі ПЗС, головна мета яких – створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання.

Для розв’язання проблем, що склалися, необхідно здійснювати численні природоохоронні заходи. Серед цих заходів найважливішими є облік водоспоживання і водовідведення, утримання

в належному стані гідротехнічних споруд, мінімізація шкідливого впливу вод, припинення дій, що завдають шкоди природі. Окремо слід виділити освітню та виховну роботу.

Погіршення гідрологічного та санітарного стану річки в межах населеного пункту зумовлено впливом антропогенних факторів, основним з яких є потрапляння продуктів площинного змиву ерозійних та дефузійних процесів.

Основними проблемами для поверхневих водойм та підземних вод є наступні:

- відсутність чітко встановлених ВЗ, ПЗС та недотримання режиму їх використання;
- водовідведення недостатньо очищених стоків;
- змив з городів, полів ґрунту та добрив;
- утворення стихійних звалищ сміття;
- недостатні обсяги проведення робіт з контролю якості вод;
- недостатні обсяги робіт з розчищення водних об'єктів, підтримання гідротехнічних споруд в належному санітарно-технічному стані;
- відсутність навколо переважної більшості водних об'єктів ефективних фітомеліоративних насаджень.

Враховуючи вищевказану інформацію та відповідно до вимог ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», а саме п. 14.4 «Охорона водних об'єктів», за відсутності проєктів землеустрою встановлення ПЗС, ВЗ при розробленні містобудівної документації на місцевому рівні надаються пропозиції щодо визначення меж ПЗС з урахуванням ситуації, що склалася. Однак, варто наголосити на тому, що відповідно до вимог ВКУ, а саме ст. 88, а також згідно з вимогами ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», а саме п. 14.4 «Охорона водних об'єктів» ВЗ визначаються за спеціально розробленими проектами, ПЗС (із морською пляжною зоною) встановлюються за окремими проектами землеустрою.

Нормативні розміри (ширина) ПЗС визначені ст. 88 ВКУ, та становлять:

– для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менше 3 гектарів – 25 метрів.

Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина ПЗС подвоюється.

ПЗС встановлюються на земельних ділянках всіх категорій земель, крім земель морського транспорту.

ПЗС є природоохоронними територіями з режимом обмеженоїгосподарської діяльності, які встановлюються з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення та засмічення, а також для збереження їх водності. ПЗС є частиноюводоохоронних зон, проте з більш суворими обмеженнями господарської діяльності.

У ПЗС забороняється:

1) розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження та залісення), а також садівництво та городництво;
2) зберігання та застосування пестицидів і добрив;
3) влаштування літніх таборів для худоби;
4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
5) миття та обслуговування транспортних засобів і техніки;
6) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо;
7) випалювання сухої рослинності або її залишків з порушенням порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Об'єкти, що знаходяться у ПЗС та не відповідають встановленим режимам господарювання, підлягають винесенню з ПЗС.

Землі ПЗС перебувають у державній та комунальній власності.

Щодо охорони водності річок/струмків мають також ураховуватися обмеження,

регламентовані ст. 80 ВКУ, згідно з якою з метою охорони водності річок забороняється: змінювати рельєф басейну річки; зменшуватиприродний рослинний покрив і лісистість басейну річки; руйнувати русла пересихаючих річок, струмки та водотоки; випрямляти русла річок та поглиблювати їх дно нижче природного рівня; розорювати заплавні землі та застосовувати на них засоби хімізації; надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних,гідрометричних та лінійних споруд), а також для садівництва та городництва; проводити осушувальні меліоративні роботи на заболочених ділянках та урочищах у верхів'ях річок; здійснювати інші роботи, що можуть негативно впливати чи впливають на водність річки і якість води в ній.

На довгострокову перспективу, без вжиття заходів для зменшення техногенного навантаження на водні екосистеми, розробки та реалізації проєктів водоохоронних зон (прибережних захисних смуг) та розвитку екологічної культури й освіти громадян, особливо при рекреаційному використанні водойм, буде форсованими темпами відбуватись лише погіршення якості води поверхневих акваторій, від якої безпосередньо залежить стан здоров’я населення та екологічна безпека території населеного пункту. Гігієнічні вимоги до складута властивостей води водних об'єктів в пунктах господарсько-питного і культурно-побутового водокористування визначені ДСП 173-96 (Додаток 11).

Прогнозні зміни, якщо план зонування території села Суха не буде затверджений

За умови, якщо проєкт документа державного планування плану зонування території не буде затверджено, ставиться під загрозу раціональне використання території села Суха з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, а також збереження навколишнього природного середовища та охорони культурної спадщини і т.д. шляхом визначення меж зон та підзон із дотриманням містобудівних регламентів, обумовлених планувальними обмеженнями за природоохоронними вимогами, вимогами охорони здоров’я, охорони культурної спадщини, інженерно-геологічними умовами та архітектурно-композиційними та планувальними критеріями.

Відсутність функціонального зонування території з визначенням певного цільового призначення, виконання низки заходів щодо інженерної підготовки та захисту території, більш ймовірно призведе до подальшого неефективного використання земельних ресурсів, поширення стихійних сміттєзвалищ та заболочення, що буде створювати суттєві ризики для стану здоров’я населення села Суха та суміжних територій. До того ж у майбутньому, зі збільшенням кількості населення, розвитку населеного пункту та, відповідно, необхідності оптимізації розміщення нових об’єктів виробничої діяльності з врахуванням екологічних вимог, а також комунальних підприємств, рівень забруднення водного, ґрунтового та атмосферного середовища, буде мати тенденцію до зростання.

РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ’Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Враховуючи наявну архітектурно-планувальну структуру села Суха, а також цінні природні ресурси, планом зонування пропонується збалансований та комплексний розвиток комунальних територій, господарського комплексу (сільськогосподарських підприємств), транспортно-складських територій, що дасть змогу забезпечити економічне зростання і потреби населення з одночасним поліпшенням екологічного стану сільського середовища в цілому, а також раціональне використання всіх ресурсів, враховуючи фізико-географічні особливості та ресурсну базу села Суха, а також окрім того, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, інженерної інфраструктури, поліпшення умов проживання, відпочинку та оздоровлення, збереження природних ландшафтів.

Важливу роль в розвитку села та забезпечення екологічної безпеки території населеного пункту мають природні ресурси такі як озеленені території (ліси) та водні об’єкти, що створюють сприятливі умови для розвитку рекреації. Перспективним загалом для майбутнього всієї громади може стати розвиток на території с. Суха ландшафтно-рекреаційних територій та туризму за

рахунок зведення туристично-рекреаційних та інших об'єктів на території населеного пункту. В проєктних межах території села в туристично-рекреаційних цілях, шляхом трансформації озеленених територій без цільового призначення на озеленені території загального користування, значного покращення благоустрою території навколо водойм та транспортної доступності, якості транспортного сполучення до об'єктів рекреації, збільшення концентрації закладів сфери послуг (магазинів, підприємств харчування, об'єктів зі сфери розваг та відпочинку) можливе виділення територій під розміщення інших об'єктів для зеленого туризму, оздоровлення, тимчасового проживання та відпочинку.

Крім того, фундаментом перспективного розвитку населеного пункту є покращення умов життєдіяльності населення – ефективне комунальне забезпечення: централізоване водопостачання та водовідведення, налагодження системи санітарного очищення території, системи поводження з відходами згідно з чинним законодавством і т.д. із попутнім забезпеченням екологічної безпеки села. Відповідно до визначення стратегії сталого перспективного розвитку соціальна складова представлена об'єктами соціальної інфраструктури згідно з державними будівельними нормами (навчальними закладами, закладами медичного обслуговування, об'єктами торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування, кредитно-фінансових установ, організацій та установ управління тощо).

Виникнення негативного впливу, що, як наслідок, спричинить погіршення стану компонентів НПС, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я після реалізації рішень плану зонування території села Суха не очікується та не прогнозується.

Таким чином, забезпечення стратегії розвитку населеного пункту відбудеться за рахунок існуючих ресурсів та за рахунок можливостей запроєктованих об'єктів, а саме:

- залучення додаткових ресурсів до бюджету;
- підвищення рівня зайнятості мешканців села за рахунок збільшення кількості робочих місць у сфері послуг, промисловості та сільськогосподарського виробництва, а також передбачена можливість працевлаштування осіб із сусідніх населених пунктів;
- урегулювання земельних відносин;
- підвищення ефективності використання комунальної інфраструктури;
- підвищення ефективності роботи транспортної інфраструктури;
- гармонійний розвиток села з урахуванням інтересів громади, бізнесу та влади;
- створення умов для розвитку малого та середнього підприємництва;
- забезпечення екологічної безпеки та збереження навколишнього середовища – оздоровлення водойм, проведення необхідних заходів з інженерної підготовки та захисту території та створення можливостей для розвитку рекреації в межах населеного пункту.

Реалізація поставлених завдань, стратегічних напрямів розвитку, буде сприяти зростанню інноваційно-інвестиційного промислового потенціалу, залученню та активізації стимуляторів соціально-економічного розвитку, зняттю гостроти проблеми зайнятості населення та якісному розвитку соціальної інфраструктури, створенню умов для підвищення рівня якості життя населення.

При цьому, враховуючи вищевказане, варто додати, що для природного середовища нульовий вплив не враховується тому, що при здійсненні будь-якої антропогенної діяльності буде відбуватись вплив на довкілля. Нульовий вплив, тобто відсутність будь-якого антропогенного тиску, можливий лише за відмови від реалізації проєкта.

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проєкта документа державного планування було здійснено оцінку ймовірного впливу реалізації містобудівної документації на:

- Здоров'я населення

При дотриманні вимог природоохоронного та санітарного законодавства реалізація зонінгу прогнозовано буде мати позитивний вплив на стан здоров'я населення села Суха та навколишніх населених пунктів. Будівництво закладів охорони здоров'я, фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд, об'єктів торгівлі та громадського харчування, об'єктів побутового обслуговування та інших інфраструктурних об'єктів, що вповній мірі забезпечать соціальний захист населення в перспективі реалізацій рішень ПЗ буде сприятиме позитивним

змінам та розвитку населеного пункту зокрема та громади загалом. Крім того, рішення плану зонування території враховують також розвиток рекреаційних територій на перспективу.

– Соціально-економічні умови

Підвищення рівня життя кожного мешканця будь-якої громади відбувається в результаті місцевого економічного розвитку. Для розбудови конкурентоспроможної, фінансово-незалежної громади потрібна диверсифікація структури місцевої економіки, що неможливо без інвестицій із зовнішніх джерел. Для інвесторів мають бути створені передумови, зокрема, привабливий інвестиційний клімат. Для цього зонінгом запропоновані певні стимулювання розвитку у різних сферах. Проєктом містобудівної документації пропонується створити нові виробничі, транспортно-складські, сільськогосподарські, громадські території та об'єкти для розвитку господарського комплексу села. Вплив проєктних рішень на соціальне середовище можна оцінити як позитивний, оскільки проєктом також передбачається розвиток об'єктів, призначених для відпочинку, а також створюються нові робочі місця, що підвищує трудову зайнятість населення села. Умови життєдіяльності місцевого населення та його здоров'я при здійсненні зазначеної діяльності не погіршується. Необхідність в компенсаційних заходах відсутня.

– Території та об'єкти з природоохоронним статусом, в т. ч. ПЗФ

Передбачається позитивний вплив на території та об'єкти з природоохоронним статусом за рахунок встановлення для лісових ділянок держлісфонду нормативних протипожежних розривів, визначення нормативних ПЗС для водник акваторій, їх дотримання. Не передбачається значних і незворотних змін в екосистемах. За рахунок відсутності в межах території проєктування природоохоронних територій та об'єктів то, відповідно, вони не будуть зазнавати впливу від реалізації зонінгу.

– Ймовірний вплив на водні ресурси

Рішеннями містобудівної документації передбачено належний розвиток та удосконалення систем централізованого водопостачання та каналізування. Разом з тим розроблені заходи покращення стану поверхневих водойм, серед них – визначення меж ПЗС, розробка комплексу інженерних рекомендацій щодо благоустрою водойм і т.д.

– Ймовірний вплив на ландшафти, земельні ресурси та ґрунти

Внаслідок реалізації ДДП поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози не передбачається. Не передбачається також і будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів. Поверхневий шар ґрунту очікувано зазнає тимчасового впливу від техніки, що використовується для монтажних, підіймально-транспортних та землекопальних робіт при будівництві проєктних об'єктів та розвитку проєктних територій. При здійсненні будівельних робіт відповідно до ст. 48 ЗУ «Про охорону земель» на наступних стадіях реалізації проєктних рішень необхідно також передбачити заходи щодо:

- максимального збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом;
- зняття та складування у визначених місцях родючого шару ґрунту з наступними використанням його для поліпшення малопродуктивних угідь, рекультивації земель та благоустрою населених пунктів і промислових зон;
- недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок;
- дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проєктуванні, розміщенні та будівництві об'єктів.

– Аналіз впливу ДДП на клімат

З метою врахування питань пом'якшення та адаптації до зміни клімату у процесі розробки ПЗ був виконаний аналіз впливу від впровадження рішень ДДП на клімат відповідно до рекомендацій Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 р. №26/1.4-11.3.-5650 «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування», що відображений в таблицях 3.1, 3.1.1, 3.1.2.

Реалізація рішень Проєкту передбачає створення додаткових джерел негативного впливу на клімат, а також в тому числі деякі заходи зменшення цього впливу.

Відповідно до рекомендацій Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 р. №26/1.4-11.3-5650 «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» враховувано специфіку розгляду питань впливу на клімат, яка відрізняється від впливу на інші компоненти довкілля, що представлений у формі таблиці (Таблиця 3.1.1) як аналіз впливу від впровадження рішень ДДП на клімат.

Таблиця 3.1.

Аналіз впливу на клімат внаслідок виконання зонінгу

Компонент розгляду	Специфіка
Питання впливу на клімат внаслідок реалізації проєкту зонінгу	*Негативні наслідки, що збільшують вплив на клімат, а саме – збільшують викиди та зменшують поглинання ПГ:* Збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП: - розширення площі виробничої забудови; - збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування; - збільшення використання транспорту, в тому числі вантажного; - прогнозоване збільшення викидів ПГ від спожитої електроенергії. *Одноразові викиди ПГ під час проведення ДДП:* - проведення підготовчих та будівельних робіт за рахунок викидів вихлопних газів техніки, земельні роботи. *Позитивні наслідки, що зменшують викиди та збільшують поглинання ПГ:* - збільшення поглинання ПГ за рахунок розвитку територій деревних (та чагарникових) зелених насаджень різного призначення з врахуванням їх пило-, газо- та димостікості, а також фільтруючих властивостей; - встановлення модернізованого ПГО безпосередньо у виробничих, траснспортно-складських приміщеннях для вловлювання викидів ЗР; - впровадження заходів щодо енергозбереження.
Додаткові джерела інформації, що мають бути розглянуті для належної оцінки впливу на клімат	Рекомендовано додатково залучати дані статистичних звітностей щодо використаних видів енергії, палива та матеріалів, дані енергетичних, паливних та інших матеріальних балансів.
Особливості розгляду заходів, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання зонінгу	*З метою підвищення енергоефективності пропонується:* - здійснення переходу на більш сучасні енергозберігаючі та альтернативні джерела енергії та системи комунікацій; - впровадження енергоменеджменту «на місцях» - безпосередньо на кожному із об'єктів господарювання; - впровадження енергозберігаючих технологій; - проведення заходів із термомодернізації, теплоізоляції будівель; - використання енергозберігаючих матеріалів; - економне, ощадливе використання електроенергії, газу –зменшення енергоспоживання; - проведення моніторингу та аналізу енергоспоживання; - формування енергетичних бюджетів та планування енергоощадливих заходів; - здійснення ефективних засобів контролю за енергоспоживанням. Регіональні кліматичні наслідки (зміна погодних та економічних умов, водокористування, енергоспоживання, кліматична міграція, поява інвазивних видів, надзвичайні ситуації природного та техногенного характерів) не передбачаються.

*Зелені насадження знижують концентрації оксиду вуглецю в атмосфері, ступінь зменшення яких залежить від аеродинамічних властивостей деревних та кущових насаджень різного типу. Рослини, уловлюючи частину забруднень, локалізують її. Листяні дерева можуть уловлювати в середньому 9-11%, хвойні – 13% (в деяких випадках навіть до 30%) пилу та аерозолю.Зменшення СО в повітрі внаслідок наявності зелених насаджень: при чотирьохрядковій смузі деревз чагарниками дає зниження концентрації взимку – 10-15%, влітку – 50-60%.

Таблиця 3.1.1

Вплив зонінгу на зміни клімату

Елемент	Напрям	Варіант	Ознаки
М-	пом'якшення (mitigation)	зменшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок реалізації зонінгу	- створення системи ефективних озеленених територій різного призначення; - при виборі КОС надання перевагу модернізованим ЛОС повного біологічного очищення, в результаті експлуатації яких зведені до мінімуму викиди ЗР, втому числі і ПГ; - максимально можлива оптимізація руху транспорту, системи його маневрування; - організація збирання, сортування та вивезення всіх видів відходів.
М+		збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок реалізації зонінгу	- розвиток виробничих, транспортно-складських та комунальних територій; - збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування; - збільшення кількості транспорту.
Mt		одноразові великі викиди ПГ під час реалізації зонінгу	- великі витрати матеріальних та енергетичних ресурсів; - масштабні земляні роботи.
А+	адаптація (adaptation)	сприяння сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок реалізації зонінгу	- енергоефективність проєктних будівель, споруд та матеріалів; - розробка заходів, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП.
А-		зменшення сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок реалізації зонінгу	- збільшення потреб в усіх видах ресурсів та енергії, в першу чергу електроенергії, води; - збільшення викидів забруднюючих речовин за рахунок функціонування запроєктованих виробничих, транспортно-складських та комунальних територій.

Таким чином, оцінка впливу ДДП на клімат складається із комбінації п'яти елементів: М-, М+, Mt, А+ та А-. Для отримання кількісних значень елементів М+ та М- потрібно розрахувати поточні середньорічні сумарні викиди та поглинання ПГ від територіїчи регіону та оцінити середньорічні сумарні викиди та поглинання ПГ після завершення строку дії зонінгу. Наразі кількісний вплив на клімат оцінюється в тоннах CO_2-еквіваленту.

На наступних стадіях проєктування є необхідність розрахунку кількісних значень елементів М+ та М-.

Боротьба зі зміною клімату та запобігання зміні клімату – це система заходів,спрямована на скорочення викидів ПГ і стримування процесу зростаннясередньої глобальної температури атмосфери Землі.

Глобальна зміна клімату та її місцеві прояви (підвищення середньорічної температури та тривалість спекотних посушливих періодів, частота та інтенсивність екстремальних явищ, зокрема, повеней, злив та ураганів) сьогодні є серед визначальних чинників, що безпосередньо впливають на екологічний стан територій, зміну характеру довкілля, здоров'я громадян,

продовольчу безпеку, інфраструктуру, регіональний та місцевий розвиток.

Тож прояви зміни клімату, насамперед негативні, та їхні наслідки не можуть ігноруватися в процесі стратегічного планування та потребують систематичного моніторингу й розробки системи заходів з пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптаціїдо неї природних екосистем, господарства, зокрема сільського, енергетичного сектору, а також захисту громадського здоров'я та інфраструктури.

Оскільки питання зміни клімату ще недостатньо висвітлені в екологічних методичних документах, тому для здійснення оцінки впливу на клімат для ДДП використано наступні елементи відповідно до рекомендацій Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 р. №26/1.4-11.3-5650 «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування», що відображені у Таблиці 3.1.2 «Вплив рішень проєкту на зміни клімату».

Таблиця 3.1.2

Вплив рішень проєкту на зміни клімату

Назва зони	Існуюча		Проєктна		
	Ідентифікатор зони	Площа (га)	Ідентифікатор зони	Площа (га)	Площа озеленення (%)
Громадські зони Г					
Зони розміщення об'єктів повсякденного обслуговування	-	-	ПГ-2-1	0,31	Згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» 25%
Підзони розміщення об'єктів повсякденного обслуговування в санітарно-захисних зонах від кладовища, що закривається, або від підприємств	Г-2-1.1	0,02	ПГ-2-1.1	0,47	
Зони розміщення проєктних навчальних закладів	Г-3	0,35	ПГ-3	0,27	Згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» табл.8.2 45-50%
Культурні та спортивні зони	Г-4	0,14	ПГ-4	0,30	Згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» табл.8.2 30%
Культурні та спортивні підзони в санітарно-захисних зонах від кладовища, що закривається, або від підприємств	Г-4.1	0,07	-	-	
Зони розміщення лікувальних та оздоровчих закладів	Г-5	0,06	-	-	Відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» 55%
Торгівельні зони	Г-6	0,29	-	-	Відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» 55%

Назва зони	Існуюча		Проєктна		
	Ідентифікатор зони	Площа (га)	Ідентифікатор зони	Площа (га)	Площа озеленення (%)
Житлові зони Ж					
Зони садибної забудови	Ж-1	58,76	ПЖ-1	17,58	Відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» 25%
Підзони садибної забудови в санітарно-захисних зонах від кладовища, що закривається, або від підприємств	Ж-1.1	10,13	-	-	
Підзони садибної забудови на території прибережно-захисних смуг	Ж-1.11	9,06	-	-	
Підзони садибної забудови в охоронній зоні електромережі	Ж-1.24	1,26	-	-	
Підзони садибної забудови після закриття кладовища та закінчення кладовищного періоду	-	-	ПЖ-1.35	2,93	
Ландшафтно-рекреаційні зони Р					
Зони проєктних озеленених територій загального користування	Р-3	34,51	ПР-3	7,58	Відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» 70%
Підзони озеленених територій загального користування на території прибережних захисних смуг	Р-3.11	2,12	ПР-3.11	10,83	Згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»
Зони транспортної інфраструктури ТР					
Зона транспортної інфраструктури в межах червоних ліній	ТР-2	21,51	ПТР-2	5,68	Згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», в залежності від ширини червоних ліній вулиць
Зони інженерної інфраструктури ІН					
Зони інженерної інфраструктури головних об’єктів тепломереж, водопостачання, каналізації, газопостачання	ІН-2	0,02	ПІН-2	1,28	Згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» в залежності від типу об’єкту інженерного забезпечення та

Назва зони	Існуюча		Проєктна		
	Ідентифікатор зони	Площа (га)	Ідентифікатор зони	Площа (га)	Площа озеленення (%)
					класу його шкідливості
Комунально-складські зони КС					
Зони розміщення кладовищ	КС-3-1	1,22	-	-	15%
Спеціальні зони С					
Зони озеленення спеціального призначення	-	-	ПС-4	5,21	50%
Зони сільськогосподарського призначення СВ					
Зона земель сільськогосподарського призначення.	СВ-1	26,45	-	-	Не озеленювані
Підзони земель сільськогосподарського призначення в санітарно-захисних зонах від кладовища, що закривається, або від підприємств	СВ-1.1	2,15	-	-	-
Підзони земель сільськогосподарського призначення на території прибережно-захисних смуг	СВ-1.11	2,18	-	-	-
Підзони земель сільськогосподарського призначення в охоронній зоні електромережі	СВ-1.24	0,84	-	-	-
Зони сільськогосподарських підприємств, установ та організацій	-	-	ПСВ-2	108,70	Згідно з ВНТП

РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА СТАН ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Проєкт плану зонування території с. Суха проаналізовано щодо ймовірного характеру впливу при його реалізації на стан навколишнього природного середовища у розрізі окремих його компонентів (а саме: ґрунту, надр, повітря, води, ландшафту, біорізноманіття, флори та фауни), а також на стан навколишнього соціального середовища: на стан здоров'я населення (у т. ч. враховуючи його матеріальні активи), окрім того, окрема увага приділена природоохоронним територіям та об'єктам (ПЗФ, Смарагдова, екологічна мережі).

Враховуючи дані, окреслені в попередніх розділах звіту про СЕО, можна зробити висновок про відсутність змін природного середовища, пов'язаних із впровадженням зонінгу, в результаті антропогенних дій, що ведуть до порушення структури та функціонування природних систем (ландшафтів) і призводять до негативних соціальних, економічних та інших наслідків, тобто, – екологічних проблем, у тому числі ризиків впливу на стан здоров'я населення, які стосуються документа державного планування зокрема та всього населеного пункту, який

проєктується, загалом.

Під час проведення СЕО було визначено рейтинг ключових екологічних ризиків, у тому числі ризиків впливу на стан здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, узагальнені результати якого наведені в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Ключові екологічні ризики, які стосуються проєкта плану зонування території с. Суха

№ в рейтингу (по пріоритетності)	Екологічий ризик
1.	Антропогенний вплив на кількісні та якісні показники атмосферного повітря шляхом емісії полютантів стаціонарними та пересувними джерелами; забруднення внаслідок прогнозованого розвитку господарського сектору – виробничої зони села, збільшення чисельності населення, автомобілізації і т.д..
2.	Посилення антропогенного тиску на складові навколишнього природного середовища, що, до прикладу, буде виражатись в освоєнні вільних від забудови земельних ділянок тощо.
3.	Збільшення утворення відходів різних класів шкідливості.
4.	При освоєнні нових територій в результаті будівництва об'єктів та супутньої інфраструктури відбудеться видалення зелених насаджень, фізичне переміщення верхніх шарів ґрунту, їх ущільнення та видалення – антропогенний вплив на природні екосистеми, що раніше були вільні від техногенезу.
5.	Збільшення споживання ресурсів.

Екологічні проблеми, у тому числі ризики негативного впливу на природоохоронні території, які стосуються проєкту плану зонування території села Суха відсутні. Враховуючи дані, зазначені в попередніх розділах звіту, про відсутність існуючих та перспективних до заповідання територій та об'єктів з природоохоронним статусом (ПЗФ, мережі Емеральд, екомережі) в межах села Суха, проєктні рішення містобудівної документації не враховують розробку, встановлення, дотримання охоронних зон для даних цінних природних ландшафтів.

Рішення плану зонування мають позитивний вплив на території з природоохоронним статусом за рахунок їх створення, а саме: встановлення нормативних (згідно з ВКУ та ЗКУ) меж ПЗС для водних об'єктів в межах території проєктування, встановлення нормативних меж протипожежних відстаней до лісовкритих ділянок (згідно з ДБН Б.2.2-12:2019).

Загалом, розробка містобудівної документації має позитивний вплив на охорону наявних цінних природних комплексів в тому числі і за рахунок інформування широких верств населення про факт їх наявності і необхідність їх збереження та охорони, дбайливого ставлення шляхом проведення громадських обговорень та слухань, представлення Проєкту, оприлюднення його на сайті громади.

РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному рівні, що стосуються документа державного планування.

На міжнародному рівні зобов'язання з охорони довкілля визначені у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (глава 6). Україна приєдналася до «Декларації тисячоліття» ООН, прийнятої у 2000 р. 189-ма країнами на Саміті тисячоліття ООН, у якій визначені цілі розвитку тисячоліття, серед яких також цілі екологічного спрямування: чиста вода і належні санітарні

умови, доступна і чиста енергія, пом’якшення наслідків зміни клімату, захист та відновлення екосистем. Вимоги із дотримання екологічних вимог визначені також у ряді міжнародних угод, які ратифіковані в Україні.

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями в сфері охорони НПС для вирішення актуальних питань, а також з метою інтеграції держави до світового співтовариства для розв’язання глобальних екологічних проблем. Міжнародні обов’язки Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, що стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких представлені, ті, що стосуються проєкту плану зонування території, а саме:

- «Конвенція про біологічне різноманіття», що ратифікована ЗУ № 257/94-ВР від 29.11.94 р. Відповідно до цієї конвенції Україна взяла на себе серйозні зобов'язання щодо збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, яке є національним багатством українського народу. Одним із основних методів збереження і відновлення екосистемної цілісності та біорізноманіття є створення національної екомережі України як складової Всеєвропейської загальної екомережі. У даному проєкті містобудівної документації проаналізовано належність території села Суха до екологічної мережі Закарпатської області.
- «Конвенція охорону дикої флори та фауни» (Бернська конвенція). Відповіднодо цієї конвенції Україна взяла на себе зобов’язання створити Смарагдову мережу. У даному проєкті містобудівної документації проаналізовано належність території села Суха до територій Смарагдової мережі.
- «Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція)» ратифікована ЗУ № 832-XIV від 06.07.1999. Розробляючи проєкт плану зонування території села Суха громадськість належним чином проінформована (і через друковані ЗМІ, і шляхом оприлюднення на офіційному сайті замовника) щодо процедур участі в процесі прийняття рішень, що стосуються навколишнього середовища і має вільний доступ до цих механізмів шляхом надання пропозицій та зауважень в письмовому, електронному виглядах.
- «Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті», а саме «Протокол про СЕО», ратифікований ЗУ № 562-VIII від 01.07.2015; (з метою виконання міжнародних зобов’язань України та транспозиції Директив ЄС з СЕО та ОВД у ВРУ було зареєстровано та ухвалено у першому читанні проєкт ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» (ОВД) (реєстр. №2009 а-д) та проєкт ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»(СЕО) (реєстр. №6106)). На виконання вимог вищевказаної Конвенції відбувається проходження процедури СЕО даного проєкта містобудівної документації.

Зобов’язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов’язані із запобіганням негативному впливу на здоров’я населення, встановлені на державному рівні, що стосуються документа державного планування.

Питання збереження та відтворення якості навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів в Україні на урядовому рівні декларуються як пріоритетні. Відповідні положення та вимоги захисту навколишнього середовища закріплені у земельному, водному, лісовому законодавстві, законодавстві про надра, про охорону атмосферного повітря, про охорону і використання рослинного і тваринного світу та в інших спеціальних законодавчих документах.

Даний проєкт містобудівної документації виконано відповідно до вимог діючих НПА України у сфері охорони довкілля: ЗКУ, ВКУ, ЗУ «Про забезпечення санітарно- епідемічного благополуччя населення», «Про охорону навколишнього середовища», «Про стратегічну екологічну оцінку», НПА та нормативно-методичних положень Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов’язань:

1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів;
2) гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я

населення при проєктуванні території населеного пункту;

3) забезпечення контролю впливу господарської та іншої діяльності на НПС шляхом здійснення планово-регулярного моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (передбачений розділом 9 даного звіту);

4) проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;

5) забезпечення контролю впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище;

6) вирішення питань охорони НПС та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної зміненості територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку населеного пункту та навколишніх територій;

7) забезпечення загальної доступності матеріалів Проєкту відповідно до вимог ЗУ «Про доступ до публічної інформації» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному веб-сайті замовника ДДП, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан НПС, формування у населення екологічного світогляду.

Також під час проєктування, а саме при визначенні планувальних обмежень, прийнятті рішень щодо інженерного забезпечення та транспортного сполучення тощо враховано вимоги наступних документів державного планування, що діють на загальнодержавному рівні:

– ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій».

– ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів»;

– ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва»;

– ДБН В.1.2-14:2018 «Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель і споруд»;

– ДБН В.2.5-64:2012 «Внутрішній водопровід та каналізація»;

– ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди»;

– ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»;

– ДБН В.2.3-5-2018 «Вулиці та дороги населених пунктів»;

– ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій».

– Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року.

Крім того, зобов'язаннями, сформованими на державному рівні, у сфері охорони довкілля є дотримання:

– СЗЗ від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів забруднюючих речовин;

– ОЗ інженерних мереж та споруд;

– ПЗС водойм і водотоків;

– протипожежних розривів від лісових насаджень;

– санітарних розривів відповідних територій та об'єктів.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на регіональному та місцевому рівнях, що стосуються документа державного планування.

Врахування, реалізація положень та завдань містобудівної документації вищого рівня, регіональних планів, схем, програм тощо (Схема планування території Закарпатської області і т.д.), більш детальний перелік яких представлений в 1-ому розділі звіту про СЕО), які в тій чи інший мірі визначають передумови для прийняття проєктних рішень.

Серед основних завдань містобудівної документації у сфері охорони довкілля є:

- виявлення та уточнення територіальних ресурсів для всіх видів функціонального використання території;
- визначення всіх планувальних обмежень використання території згідно з

державними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами;

- створення належних умов охорони та використання об’єктів культурної спадщини, інших об’єктів, що підлягають охороні відповідно до законодавства;
- визначення напрямів подальшої діяльності щодо охорони та поліпшення стану навколишнього середовища, забезпечення екологічної безпеки;
- організація комплексного благоустрою та озеленення.

Окрім цього, для запобігання негативному впливу на здоров’я населення проєктних рішень містобудівної документації на місцевому рівні на наступних стадіях проєктування законодавством України передбачена розробка відповідних документів екологічного спрямування, а саме:

– розробка еколого-дозвільної документації – оцінки впливу на довкілля для проєктних виробничих об’єктів та територій в складі яких визначені об’єкти, що ОВД (у відповідності до ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля»);

– отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від джерел викидів ЗР з метою збереження та відновлення природного стану атмосферногоповітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров’я людей та навколишнє природне середовище збереження, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров’я людей та навколишнє природне середовище, відповідно до вимог ЗУ «Про охорону атмосферного повітря» та відповідно до вимог Постанови КМУ від 29.05.1995 р. № 364 «Про затвердження положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»;

– отримання дозволів на спеціальне водокористування відповідно до вимог ВКУ водокористувачам, що здійснюють забір води з водних об'єктів із застосуванням споруд або технічних пристроїв, використання води та скидання забруднюючих речовин уводні об'єкти, включаючи забір води та скидання забруднюючих речовин із зворотними водами із застосуванням каналів;

– проведення СЕО для проєктів ДПТ на окремі ділянки проєктування в межах села Суха у відповідності до вимог ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»).

РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ’Я НАСЕЛЕННЯ, ВКЛЮЧАЮЧИ КУМУЛЯТИВНІ, КОРОТКО, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВІ, ПОСТІЙНІ ТА ТИМЧАСОВІ, ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ

Згідно з «Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» наслідки для довкілля, у тому числідля здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття,ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Первинні та вторинні наслідки – за походженням екологічні наслідки можуть бути первинними, тобто безпосередньо пов’язаним з впливом Проєкту на екосистему (забруднення атмосфери при будівництві та експлуатації проєктних виробничих, транспортно-складських та комунальних територій, об'єктів), і вторинними, в результаті первинних змін в екосистемі (збільшення бронхо-легеневих захворювань серед населення внаслідок забруднення атмосфери).

Кумулятивні наслідки – розвиток негативних процесів через нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація ПЗ призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров’я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності будуть мати значний сумарний негативний вплив на довкілля, – є незначною. Це пов’язане з тим, що всі види впливів на навколишнє середовище мають незначну за силою та масштабом дію (незначне збільшення чисельності населення, додаткове енерго- та ресурсоспоживання). Тому наявність та розвиток кумулятивних

наслідків малоймовірні. Для стовідсоткового виявлення кумулятивних наслідків необхідно проводити постійний контроль за якістю ґрунту, харчових продуктів місцевого виробництва, питної води тощо.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту. При освоєнні нових промислових територій, проєктуванні нових об'єктів (промислових, виробничо-складських, транспортних) необхідно враховувати можливу кумулятивну та сумісну (синергічну) дію забруднюючих речовин у викидах всіх джерел на подальших стадіях проєктування.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) при реалізації рішень Проєкту передбачається поетапне будівництво різних об'єктів комунальних, соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, промисловості. При цьому на кожному етапі в процесі будівництва та подальшої експлуатації проєктних об'єктів будуть виникати негативні наслідки у вигляді утворення відходів, емісії шкідливихвикидів (у т. ч. під час очистки стічних вод від каналізаційних ОС), утворення зворотних вод. Ймовірно що, потрібно буде проводити видалення зелених насаджень, зняття і складування поверхневого шару ґрунту. Проте всі ці впливи відносяться до тимчасових і нестануть причиною суттєвого довгострокового погіршення екологічної рівноваги екосистемнаселеного пункту.

До довгострокових наслідків (50-100 років) відносяться впливи постійного характеру - викиди та скиди, шум, утворення відходів в процесі експлуатації об'єктів тощо.

Постійні наслідки для довкілля: антропогенний тиск на природні екосистеми, викиди ЗР в атмосферне повітря, утворення зворотніх вод, відходів і т.д..

Непостійними довгостроковими впливами є роботи, пов'язані з реконструкцією об'єктів, консервацією, припиненням їх існування, перепрофілюванням, заміною обладнання та устаткування, модернізацією тощо.

Можливі негативні наслідки

Таблиця 6.1.

Можливі негативні наслідки, пов'язані з реалізацією зонінгу

Складова НПС	**Можливі негативні наслідки**	
	Елемент Проєкту	**Фактор потенційного кумулятивного впливу**
Атмосферне повітря	Території виробничої та комунально-складської зони, транспортної інфраструктури	Викиди ЗР від автотранспорту та промислових підприємств, збільшення викидів ПГ
	Території житлової та громадської забудови	Комплексне забруднення викидами від застарілих систем опалення та приватного автотранспорту
	Автодороги в межах села	Викиди ЗР від транзитного транспорту
Поверхневі та підземні води	Промислові території	Відсутність спеціальних дозволів на водокористування Відсутність якісної системи очищення виробничих і дощових стоків
	Територія житлової забудови, транспортної інфраструктури	Відсутність системи очищення дощових стоків (мережі й очисних споруд)
	Території, прилеглі до водних об'єктів незалежно від функціонального призначення	Відсутність встановлених ПЗС і ВЗ Присутня різнопрофільна забудова на територіях, прилеглих до водних об'єктів
Ґрунти та геологічне середовище	Території з проявом несприятливих фізико-географічних процесів	Погіршення ситуації без проведення відповідних інженерних заходів
	Території промислових підприємств	Забруднення, засмічення ТПВ, РПВ і промисловими відходами
	Території житлової та громадської забудови, іншого	Відсутність дієвої системи санітарного очищення села, відсутність роздільного

Складова НПС	Можливі негативні наслідки	
	Елемент Проєкту	**Фактор потенційного кумулятивного впливу**
	функціонального використання	збирання відходів, перероблення й утилізації ТПВ
Біорізноманіття, рослинний і тваринний світи	Території нового будівництва різного функціонального призначення	Можливий вплив надеякі рослинні угруповання, місця мешкання тварин, екосистеми (зокрема щодо потреби вирубки дерев і чагарників при реалізації ПЗ) В кожному конкретному випадку необхідно проводити екологічну оцінку шляхом розроблення ОВНС або проходження процедури ОВД на наступних стадіях проєктування, в тому числі необхідно здійснити інвентаризацію видів тварин і рослин в межах здійснення забудови
	Промислові території, транспортна інфраструктура	Можливий вплив надеякі рослинні угруповання, місця мешкання тварин, шляхи їх міграції, екосистеми (зокрема щодо потреби вирубки дерев і чагарників, порушення ґрунтового покриву тощо при реалізації ПЗ)
	Території запроектованих інженерних заходів	Можливий вплив на водну рослинність, риб і тварин, які мешкають у воді або біля води. Потрібне попереднє обстеження території
Здоров’я населення	Промислові території, транспортна інфраструктура	Підвищення захворюваності населення пов’язаної зі збільшенням викидів ЗР
		Можливе збільшення зон акустичного дискомфорту

Позитивні наслідки:

– Покращення інвестиційного клімату.

– Ефективне використання земельних ресурсів: більш рівномірний розподіл житлової, громадської забудови і промислових територій, освоєння вільних територій, покращення стану земель, які зазнають впливу несприятливих явищ (підтоплення, заболочення, ерозія, просідання ґрунтів) шляхом проведення інженерно-технічних заходів. Все це дозволить покращити ландшафт села з естетичної та функціональної точки зору, створить більш комфортні умови для проживання, роботи, транспортного сполучення.

– Усунення зон екологічних ризиків пов’язаних з проживанням людей в межах санітарно-захисних зон.

– Розвиток ландшафтно-рекреаційних територій, сфери медичного обслуговування. Внаслідок цього очікується позитивний вплив на здоров’я населення: зменшення кількості хворих, покращення імунітету людей та загальне зниження захворюваності, збільшення тривалості життя.

– Створення надійної системи централізованого водопостачання населеного пункту: розроблення проєктів ЗСО,забезпечення дотримання режимів землекористування в межах зон санітарної охорони джерел водопостачання відповідно до санітарних норм. 100 % забезпечення населення села централізованою системою водопостачання. Це в перспективі буде сприяти покращенню здоров’я, добробуту та умов життєдіяльності населення.

– Забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя та попередження забруднення поверхневих і підземних вод, земельних ресурсів шляхом створення надійної та ефективної системи водовідведення та очищення стічних вод: 100% забезпечення водовідведенням населення села.

– Підвищення естетичної привабливості території населеного пункту та зростання туристичного потенціалу.

– Розвиток промисловості з низьким навантаженням на навколишнє середовище: підприємства найнижчого V класу санітарної шкідливості. Це буде сприяти економічному розвитку, створенню нових робочих місць, покращенню демографічної ситуації (збільшення частки працездатного населення, підвищення народжуваності).

– Покращення санітарно-епідеміологічної ситуації шляхом організації ефективної системи санітарного очищення території с. Суха.

Таким чином, в основі рішень Проєкту – забезпечення екологічно збалансованого розвитку населеного пункту та підвищення комфортності проживання населення, сприяння технологічному і еколого- культурному його розвитку.

РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ПРОЄКТУ ДАКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Комплекс засобів щодо захисту навколишнього середовища охоплює заходи, спрямовані на охорону та раціональне використання природних ресурсів, і заходи, які забезпечують нормативні санітарно-гігієнічні параметри середовища населених місць.

Містобудівні заходи забезпечують охорону природного середовища за рахунок раціонального функціонального зонування території, створення санітарно-захисних, охоронних зон тощо, забезпечення екологічного балансу урбанізованих територій.

З метою покращення стану навколишнього середовища містобудівною документацією передбачається ряд планувальних, організаційних та інженерних заходів.

Запроєктований комплекс заходів повинен реалізовуватись через дію законів України щодо екологічного стану та санітарно-епідеміологічного контролю території, місцевого самоуправління.

Охорона атмосферного повітря

- Зменшення викидів в атмосферу на підприємствах за рахунок екологізації виробництва та впровадження новітніх технологій очищення викидів.
- Зменшення викидів в атмосферу від енергетичних об'єктів шляхом розвитку альтернативної енергетики.
- Зменшення викидів від автотранспорту та зменшення концентрації діоксиду азоту, оксиду вуглецю, ненасичених вуглеводнів в повітрі села:

1) удосконалення організації руху транспорту шляхом будівництва розв'язок основних транспортних потоків;
2) популяризація електротранспорту, будівництво електрозаправних станцій;
3) розташування автостоянок, гаражів, за межами житлових кварталів;
4) в районах перспективної житлової забудови розташування будівель на відстані не менше 50 м від автодоріг.

- Зменшення забрудненості повітря шляхом створення вуличних насаджень, озеленення санітарно-захисних зон підприємств.
- Створення ефективної системи моніторингу за станом атмосферного повітря (стаціонарні пости та маршрутні спостереження) для постійного контролю за станом атмосферного повітря в місцях найбільшого впливу промислових підприємств та автотранспорту.

Охорона поверхневих і підземних вод

Особливості користування малими річками. З метою охорони водності малих річок забороняється:

1) змінювати рельєф басейну річки;
2) руйнувати русла пересихаючих річок, струмки та водотоки;
3) випрямляти русла річок та поглиблювати їх дно нижче природного рівня або

перекривати їх без улаштування водостоків, перепусків чи акведуків;

4) зменшувати природний рослинний покрив і лісистість басейну річки;

5) розорювати заплавні землі та застосовувати на них засоби хімізації;

6) проводити осушувальні меліоративні роботи на заболочених ділянках та урочищах у верхів'ях річок;

7) надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд), а також для садівництва та городництва;

8) здійснювати інші роботи, що можуть негативно впливати чи впливають на водність річки і якість води в ній.

Водокористувачі та землекористувачі, землі яких знаходяться в басейні річок, забезпечують здійснення комплексних заходів щодо збереження водності річок та охорони їх від забруднення і засмічення.

Для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколоводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок, морів та навколо озер, водосховищ і інших водойм встановлюються ВЗ (ст.87 ВКУ, ст. 60-61 ЗКУ).

ВЗ є природоохоронною територією господарської діяльності, що регулюється. На території ВЗ забороняється:

1) використання стійких та сильнодіючих пестицидів;

2) влаштування кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;

3) скидання неочищених стічних вод, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо), а також у потічки.

Порядок визначення розмірів і меж ВЗ та режим ведення господарської діяльності в них встановлюються КМУ.

У ВЗ входить ПЗС на якій встановлено більш суворий режим господарської діяльності, ніж на решті території ВЗ.

ПЗС є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності.

У ПЗС уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

1) розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво;

2) зберігання та застосування пестицидів і добрив;

3) влаштування літніх таборів для худоби;

4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;

5) миття та обслуговування транспортних засобів і техніки;

6) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо;

7) випалювання сухої рослинності або її залишків з порушенням порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони НПС.

Об'єкти, що знаходяться у ПЗС, можуть експлуатуватись, якщо при цьому не порушується її режим. Не придатні для експлуатації споруди, а також ті, що не відповідають встановленим режимам господарювання, підлягають винесенню з ПЗС.

У ПЗС дозволяються реконструкція, реставрація та капітальний ремонт існуючих об’єктів.

Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина ПЗС подвоюється. Ст. 88 ВКУ передбачено, що ПЗС встановлюються за окремими проектами землеустрою, які розробляються в порядку, передбаченому законом. У межах існуючих населених пунктів ПЗС встановлюється з урахуванням містобудівної документації.

Контроль за створенням ВЗ і ПЗС, а також за додержанням режиму використання їх територій здійснюється виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад і

центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Заходи щодо раціонального використання вод

Відповідно до ст. 10 ВКУ, до відання сільських, селищних, міських та районних у містах рад у галузі регулювання водних відносин на їх території належить здійснення заходів щодо раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Рекомендовано Довжанській СР передбачити розроблення та оприлюднення на офіційному веб-сайті, а також додатково у мережі Фейсбук, рекомендації щодо економного споживання питної води у побуті, задля вирішення питання перегляду споживацького відношення до водних ресурсів, переходу на ощадливе використання прісної води, в тому числі економне споживання питної води у побуті.

- Розроблення проєктів ВЗ (у відповідності до Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них, затвердженого Постановою КМУ від 08.05.1996 р. № 486).
- Розроблення проєктів ПЗС, встановлення їх в натурі та забезпечення дотримання режимів використання земель в ПЗС. Межі ПЗС відображені графічно та мають бути враховані при наступному розробленні проєктів землеустрою ПЗС.
- При розробці заходів з благоустрою ПЗС (з урахуванням вимог ДБН В.1.1-24), передбачити необхідність створення фітомеліоративних водоохоронних насаджень щільної конструкції шириною не менше 20 м для попередження забруднення водних об’єктів та покращення гідрологічного режиму території.
- Розчищення русел річок, чаш водойм від заростання та замулення, створення ефективних водоохоронних насаджень.
- Розвиток мережі дощової каналізації з очисними спорудами для зменшення негативного впливу дощових, талих снігових стоків на стан поверхневих вод.
- Попередження забруднення поверхневих і підземних вод шляхом створення надійної та ефективної системи водовідведення та очищення стічних вод:
  1) 100% забезпечення водовідведенням населення села;
  2) встановлення очисних споруд, прокладка труб тощо;
  3) заміна аварійних та зношених мереж.
- Розроблення схеми централізованого водопостачання села, розробка проєктів ЗСО для джерел водопостачання села, забезпечення дотримання режимів землекористування в цих зонах у відповідності до діючих норм.
- Створення фільтраційних завіс для кладовищ, що розташовуються в межах села, їх поступове повне закриття для унеможливлення забруднення ґрунтових вод.

Охорона геологічного середовища, ґрунтів та земельних ресурсів

- Ліквідація заболочення і підтоплення шляхом влаштування дренажу, розчищення водойм і водотоків, будівництва додаткових каналів, підсипки території планованої до забудови.
- Проведення спеціальних інженерно-геологічних вишукувань перед початком проєктування і будівництва об’єктів в місцях поширення просадних ґрунтів.
- Рекультивація сильноеродованих земель, застосування фітомеліоративних заходів – створення ефективних протиерозійних насаджень на ерозійно небезпечних ділянках (схили з ухилом більше 9°) для запобігання втратам ґрунту внаслідок площинного змиву та яроутворення.
- Проведення моніторингу стану ґрунтів на наявність забруднюючих речовин в місцях прилеглих до промислових підприємств, вздовж транспортних магістралей.
- Застосування грунтозберігаючих технологій (безвідвальний обробіток), зменшення хімічного тиску на земельні ресурси (використання агротехнічних методів боротьби з шкідниками та бур’янами, біометодів та органічних добрив, заборона небезпечних хімічних засобів).
- Застосування зняття та складування у визначених місцях родючого шару ґрунту з

наступним використанням його для поліпшення малопродуктивних угідь, рекультивації земель та благоустрою населених пунктів і промислових зон.

- Недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок; дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проєктуванні, розміщенні та будівництві об'єктів.
- Регулювання стоку дощових і сніготалих вод (влаштування водоутримувальних споруд, водонапрямних споруд, водоскидних споруд).
- Застосування покриття з гнучких підстилок і сітчастих блоків заповнених каменем (габіонні конструкції).
- Регулювання поздовжніх ухилів тальвегів.
- Агролісомеліорація.

Захист від шуму та електромагнітного випромінювання

- Передбачити можливість створення шумозахисних зелених насаджень та шумозахисних екранів відповідної конструкції (за умов підтвердження перевищення шуму за результатами замірів).
- Архітектурно-планувальні рішення щодо розміщення житлових будинків не ближче 50 м від доріг.
- Дотримання санітарних розривів від АЗС, АЗК, автостоянок, гаражів, СТО, автомийок (у відповідності до ДСП 173-96, дод. 10).
- Прокладання автомобільних доріг швидкісного і вантажного руху, залізниць в обхід житлових районів, зон масового відпочинку.
- Запровадження контролю за дотриманням санітарних норм по шуму та електромагнітному випромінюванню на межі СЗЗ.
- Кабелювання (або перенесення) ліній електропередачі, що проходять через житлові квартали.

Ліквідація зон екологічного ризику, забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя

- Забезпечення населення якісною питною водою шляхом забезпечення дотримання режимів ЗСО джерел водопостачання.
- Забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя шляхом зменшення СЗЗ існуючих комунальних об’єктів, в межі яких потрапляє житлова та громадська забудова.
- Функціональне зонування території села з виділенням промислових зон та дотримання нормативних санітарно-захисних зон від нових промислових, сільськогосподарських, виробничо-складських, комунальних, інженерних об’єктів.
- Розроблення проєктів організації СЗЗ промислових та комунальних підприємств (п. 5.14 ДСП 173-96).
- Ліквідація ділянок заболочення, підтоплення, ерозії, просідання, шляхом застосування інженерно-технічних та фітомеліоративних заходів.

Збереження біологічного різноманіття, охорона ландшафтів, розвиток екологічної мережі та об’єктів природно-заповідного фонду

- При забудові вільних територій, проведенні заходів з ліквідації заболочення забезпечити максимальне збереження існуючих видів флори і фауни.
- При створенні озеленених територій різного функціонального призначення, врахувати необхідність і можливість формування біологічного різноманіття видів, рослинних угруповань, тваринних комплексів, ландшафтів.
- При реалізації зонінгу забезпечити не менше 30 % наявності еколого стабілізуючих угідь (озеленені території різного функціонального призначення, ліси, водойми і болота, луки тощо) в структурі земель с. Суха.
- Встановити передбачені законом обмеження на планування, забудову та інше використання територій, які мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну,

рекреаційну, історико-культурну цінність (за умови їх наявності).

Заходи по зменшенню впливу на клімат

Задля зменшення викидів ПГ необхідно передбачати комплекс заходів, в тому числі адміністративно-організаційних, які стимулюють зменшення викидів CO_2, які включають в себе наступні завдання:

- розроблення енергетичних сертифікатів для будівель, які враховуватимуться при проведенні капітальних ремонтів, оптимізації схеми теплопостачання, проведенні інформаційно-роз'яснювальної роботи і т. ін.;
- уведення у практику так званих «зелених закупівель», коли при проведенні будь-яких закупівель із бюджету населеного пункту, бюджетів комунальних підприємств, бюджетних організацій перевага буде віддаватися разом з іншими критеріями тим організаціям / продукції / обладнанню, які сприятимуть зменшенню викидів CO_2;
- дотримання вимог щодо енергоефективності при новому будівництві та під час проведення реконструкцій громадських та житлових будівель;
- збереження існуючих насаджень різного функціонального призначення, збільшення площі озеленених територій;
- підвищення фітомеліоративної ефективності існуючих насаджень, в тому числі щодо поглинальної здатності CO_2 (найбільш ефективними є наближені природних багатоярусних лісових фітоценозів);
- озеленення прибережних захисних смуг;
- озеленення території навколо автостоянок, в тому числі з використанням вертикального озеленення;
- максимально озеленювати санітарно-захисні зони.

Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП для об'єктів історико-культурної спадщини

Відповідно до ст. 36 ЗУ "Про охорону культурної спадщини" якщо під час проведення будь-яких земляних робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи. Земляні роботи можуть бути відновлені лише згідно з письмовим дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини після завершення археологічних досліджень відповідної території.

Збереження та належний догляд за зеленими насадженнями

Заходи спрямовані на збереження та належний догляд за зеленими насадженнями передбачаються відповідно до ЗУ «Про рослинний світ», ЗУ «Про благоустрій населених пунктів», наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 «Про затвердження правил утримання зелених насаджень у населених пунктах».

Відповідно до ст. 5 ЗУ «Про рослинний світ» під час здійснення діяльності, яка впливає на стан охорони, використання та відтворення рослинного світу, необхідно дотримуватися таких основних вимог:

- збереження природної просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності об'єктів рослинного світу;
- збереження умов місцезростання дикорослих рослин і природних рослинних угруповань;
- науково обгрунтованого, невиснажливого використання природних рослинних ресурсів;
- здійснення заходів щодо запобігання негативному впливу господарської діяльності на рослинний світ;
- охорони об'єктів рослинного світу від пожеж, захист від шкідників і хвороб;
- здійснення заходів щодо відтворення об'єктів рослинного світу;
- регулювання поширення та чисельності дикорослих рослин і використання їх запасів з врахуванням інтересів охорони здоров'я населення.

Відповідно до розділу 7 наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 «Про затвердження правил утримання зелених насаджень у населених пунктах» охороні та відновленню підлягають усі зелені насадження в межах населених пунктів під час проведення будь-якої діяльності, крім зелених насаджень, які висаджені або виросли самосівом в охоронних зонах повітряних і кабельних ліній, трансформаторних підстанцій, розподільчих пунктів і підприємств та своєчасно видалені.

Під час проведення будь-яких робіт на земельній ділянці, на якій залишились зелені насадження, забудовник:

- огороджує дерева на території будівництва;
- у процесі виконання робіт щодо будівництва доріг, тротуарів, асфальтування дворів тощо залишає місця (лунки) для посадки дерев, а також утворює лунки довкола наявних дерев;
- копає канави глибше 1 м для прокладання підземних інженерних мереж і фундаментів на віддалі не менше 2 м від дерева та 1,5 м від чагарника;
- не допускає засипання ґрунтом чагарників та стовбури дерев;
- зберігає верхній родючий шар ґрунту на всій території забудови, організовує його зняття, складування та залишає для подальшого використання чи передачі спеціалізованому підприємству, визначеному місцевим органом влади для використання під час створення зелених насаджень;
- не допускає складування будівельних матеріалів, стоянки машин і механізмів на відстані не менше 2,5 м від дерева і 1,5 м від чагарника.

Планувальні обмеження

У проєкті враховані всі існуючі та передбачувані джерела екологічного впливу на стан та якість компонентів навколишнього середовища. Територіально-планувальна організація населеного пункту запропонована з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно з ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій», ДСП 173-96). Від усіх виробничих, комунальних і транспортно-складських об’єктів, приміщень та ділянок – тобто від джерел шкідливості та забруднення навколишнього середовища, до меж громадської забудови, а також територій та об'єктів зеленого будівництва загального користування та місць відпочинку в обов’язковому порядку необхідно встановити та дотримуватись санітарно-захисних зон (СЗЗ) (згідно з ДСП 173-96) з метою забезпечення оптимальних умов життєдіяльності людини. Територія санітарно-захисної зони не повинна розглядатись як резерв нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту та розширення території, її територію вимагається озеленювати із врахуванням пило-, газо- та димостійкості рослин та упорядковувати: мінімальна площа озеленення СЗЗ в залежності від ширини зони повинна складати: СЗЗ до 300 м – 60%.

У СЗЗ не можна допускати розміщення:

- житлових будинків з прибудинковими територіями, гуртожитків, готелів, будинків для приїжджих, аварійних селищ;
- дитячих дошкільних закладів, загальноосвітніх шкіл, лікувально-профілактичних та оздоровчих установ;
- спортивних споруд, садів, парків, садівницьких товариств;
- охоронних зон джерел водопостачання, водозабірних споруд та споруд водопровідної розподільної мережі.

У СЗЗ допускається розташовувати:

- пожежні депо, лазні, пральні, гаражі, склади (крім громадських та спеціалізованих продовольчих), будівлі управлінь, конструкторських бюро, учбових закладів, виробничо-технічні училища без гуртожитків, магазини, підприємства громадського харчування, поліклініки, науково-дослідні лабораторії, пов'язані з обслуговуванням даного та прилеглих підприємств;
- приміщення для чергового аварійного персоналу та добової охорони підприємств за встановленим списочним складом, стоянки для громадського та індивідуального транспорту, місцеві та транзитні комунікації, ЛЕП, електростанції, нафто- і газопроводи, свердловини для технічного водопостачання, водоохолоджуючі споруди, споруди для підготовки технічної води,

каналізаційні насосні станції, споруди оборотного водопостачання, розсадники рослин для озеленення підприємств та санітарно-захисної зони.

На зовнішній межі санітарно-захисної зони, зверненої до житлової забудови, концентрації та рівні шкідливих факторів не повинні перевищувати їх гігієнічні нормативи (ГДК, ГДР). Проєкт організації СЗЗ слід розробляти в комплексі з проєктом будівництва (реконструкції) з першочерговою реалізацією заходів, передбачених у зоні.

РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЬ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

У контексті СЕО ДДП з метою розгляду альтернативних проєктних рішень і їх екологічних наслідків були розглянуті наступні альтернативи.

«Нульовий сценарій» – опис, оцінка та прогнозування ситуації у випадку не затвердження та не реалізації документа державного планування.

Під час розроблення стратегічної екологічної оцінки була розглянута альтернативнане впровадження та не реалізації проєкту плану зонування території села Суха Хустського району Закарпатської області. У разі незатвердження проєкта містобудівної документації – ставиться під загрозу забезпечення раціонального використання земель, створення належних умов для життєдіяльності населення, раціональне використання території села з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, а також збереження навколишнього природного середовища та охорони культурної спадщини і т.д. шляхом визначення меж зон із дотриманням містобудівних регламентів, обумовлених планувальними обмеженнями за природоохоронними вимогами, вимогами охороніздоров'я, охорони культурної спадщини, інженерно-геологічними умовами та архітектурно-композиційними та планувальними критеріями. Це призведе до неможливостірозвитку економіки населеного пункту с. Суха та збільшення кількості робочих місць, надходжень до бюджету, підвищення якості життя, покращення добробуту та стану здоров'я населення.

Відсутність функціонального зонування території з визначенням певного цільового призначення більш ймовірно призведе до подальшого неефективного використання земельних ресурсів. До того ж у майбутньому, зі збільшенням кількості населення, розвитку населеного пункту та, відповідно, необхідності оптимізації розміщення нових об'єктів виробничої діяльності з врахуванням екологічних вимог, а також комунальних підприємств, рівень забруднення водного, ґрунтового та атмосферного середовища, буде мати тенденцію до зростання.

«Максимально сприятливий сценарій» – опис, оцінка та прогнозування ситуації у випадку реалізації запропонованих Проєктом заходів із використанням інноваційних технологій на засадах сталого розвитку.

Розроблення, прийняття та реалізація проєкту плану зонування території села Суха Хустського району Закарпатської області створює сприятливі умови та перспективи містобудівного розвитку для комфортного проживання та життєдіяльності людини, забезпечення захисту територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, запобігання надмірній концентрації населення і об'єктів виробництва, зниження рівня забруднення навколишнього природного середовища, охорони та використання територій з особливим статусом, у тому числі ландшафтів, об'єктів історико-культурної спадщини, а також земель сільськогосподарського призначення і лісів.

Опис способу, в якій здійснюється стратегічна екологічна оцінка

Проведення стратегічної екологічної оцінки проєкту плану зонування території села Суха Хустського району Закарпатської області відбувається відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з використанням Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018р.).

Здійснення СЕО забезпечує замовник ДДП – Довжанська сільська рада (п. 1 ст. 10 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»).

СЕО здійснюється у процесі розроблення ДДП до його подання на затвердження (п. 1 ст. 10 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»).

СЕО проєкту ДДП процедурно відповідає вимогам розділу ІІІ «ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ» ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку».

Під час проходження СЕО у процесі розробки ДДП здійснено обґрунтування економічних, екологічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей містобудівної документації з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

У процесі проходження стратегічної екологічної оцінки здійснюється:

- ✓ збір та аналіз інформації про поточний стан компонентів НПС при використанні даних, зазначених у Регіональній доповіді про стан навколишнього природного середовища в Закарпатській області, Екологічному паспорті Закарпатської області, Екологічних бюлетенях, даних ГО статистики в Закарпатській області і т.д.;
- ✓ врахування пропозицій та зауважень уході розробки СЕО, що були надані органами виконавчої влади, котрі реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я населення, а також громадськістю у період проведення громадських обговорень.

На початкових (ранніх) етапах розробки стратегічної екологічної підготовано Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (відповідно до ст. 9 ч. 1 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»), оприлюднено її на офіційному веб-порталі Замовника (на виконання вимог ст. 10 ч. 4 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку») разом із повідомленням про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та внесено її до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки (реєстраційний номер справи № 27-06-892-23).

У період громадських обговорень Заяви про визначення обсягу стратегічної пропозиції та зауваження від громадськості відсутні.

На наступному, 2-гому етапі розробки СЕО «СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ» відбувається підготовка Звіту про СЕО, який враховуючи наказ Міністерства екології та природних ресурсів України №296 від 10.08.2018 р рекомендується готувати таким чином, щоб він не був подібний до наукової публікації або звіту про науково-дослідну роботу.

Зміст «Звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту документа державного планування відповідає вимогам п. 2 ст. 11 Закону.

Строк громадського обговорення визначається Замовником ДДП і повинен становити не менше як 30 днів з дня оприлюднення повідомлення про оприлюднення (п. 6 ст. 12 Закону).

На виконання вимог п. 4 ст. 12 Закону Повідомлення про оприлюднення проєкта документа державного планування містобудівної документації та звіту про стратегічну екологічну оцінку з метою своєчасного забезпечення можливості для участі громадськості у стратегічній екологічній оцінці проєкту ДДП оприлюднено на початок громадських обговорень на офіційному веб-порталі Довжанської сільської ради у мережі Інтернет та у трьох публічних місцях в межах села, крім того, внесено до Єдиного реєстру СЕО (п. 4 ст. 12 Закону).

Після завершення строку громадських обговорень проєкту ДДП та звіту про СЕО, за результатами громадського обговорення (в т. ч. громадських слухань) замовник готує довідку, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та зазначає, яким чином у документі державного планування та звіті про стратегічну екологічну оцінку враховані зауваження і пропозиції (або обґрунтовує їх відхилення).

Також, згідно із статтею 16 Закону замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті затверджений документ державного планування, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, довідки про консультації та про громадське обговорення і письмово повідомляє про це Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.

Ускладнення при проходженні процедури СЕО полягають у:

– збройній агресії рф та введенням у зв'язку з цим військового стану із здійсненням заходів відповідного правового режиму;

– обмеженому доступі до інформації на період воєнного стану;

– відсутності актуальних даних характеристики сучасного стану складових навколишнього природного середовища, біорізноманіття, інвентаризації природних ресурсів та моніторингу довкілля безпосередньо населеного пункту с. Суха.

– отриманні даних статистики та лабораторних досліджень на платній основі.

РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Стратегічна екологічна оцінка не завершується після розробки звіту СЕО, а продовжується у вигляді моніторингу змін стану довкілля, здоров'я населення, та умов його життєдіяльності після впровадження документа державного планування враховуючи вимоги «Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. № 1272, відповідальним за проведення якого є замовник ДДП – тобто Довжанська сільська рада.

Моніторинг довкілля – комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних спостережень, оцінки та прогнозу змін стану навколишнього природного середовища з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення оцінки ефективності та достатності заходів із запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням ДДП та вжиття заходів для усунення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Мета проведення моніторингу - виявляти зміни, котрі мають місце в процесі впровадження ДДП, зокрема негативні зміни та потенційно небезпечні сигнали. Виявлення негативного впливу повинно супроводжуватись впровадженням пом'якшуючих заходів з чітким додержанням норм чинного законодавства.

Моніторинг здійснює замовник ДДП. Для здійснення моніторингу замовник ПЗ (Довжанська сільська рада) розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесіпроведення СЕО. Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;
- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Зміст конкретних заходів, передбачених для здійснення моніторингу та строки їх виконання:

- Довжанська сільська рада визначає групу експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу, - моніторингову групу, її склад та порядок роботи. Строк виконання: один раз після затвердження ДДП;
- моніторингова група контролює відповідність використання земельних ресурсів відповідно до визначеного Проєктом функціонального призначення земельних ділянок; строк виконання: один раз на рік протягом всього часу строку дії документа державного планування та

через рік після закінчення такого строку;

- моніторингова група перевіряє відповідність розміщень об’єктів відповідно до проєктних рішень ПЗ, що спрямовані на забезпечення санітарно-гігієнічних вимог в планувальній організації території; строк виконання: один раз на рік протягом всього строку дії документа державного планування (тобто, щороку) та через рік після закінчення такого строку;
- моніторингова група співставляє цільові значення параметрів моніторингу до фактичних значень під час здійснення моніторингу; строк виконання: один раз на рік протягом строку дії документа державного планування (тобто, щороку) та через рік після закінчення такого строку;
- Замовник виконання ДДП - Довжанська сільська рада оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку результати моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення.

Цільові значення кількісних та якісних показників моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення наведено у таблиці 9.1.

Таблиця 9.1.

Структура моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Показник моніторингу	Параметр, що підлягає моніторингу	Суб'єкт моніторингу та періодичність	Індикатори результативності	Значення фактичних параметрів моніторингу ДДП	Значення цільових параметрів моніторингу на розрахунковий період до 2042 року	Метод визначення показника моніторингу
Система централізованого водопостачання	Кількість підземних джерел водопостачання	Довжанська сільська рада Хустського району Закарпатської області Один раз на рік протягом строку дії ДДП та через рік після закінчення такого строку	Кількість артсверловин, шт.	0 шт.	2 шт.	Спостереження
	Радіус ЗСО (І пояс) підземних джерел централізованого водопостачання, м		Встановлення та дотримання ЗСО для кожного джерела водопостачання (І пояс), радіус, м	ЗСО відсутні	І пояс ЗСО радіусом не менше 30 м для кожної із свердловин або відповідно до розробленого та затвердженого в установленому порядку проєкту землеустрою щодо визначення меж ЗСО водного об'єкту (Постанова КМУ №2024 від 18.12.1998 року), або відповідно до вимог, встановлених Паспортом артезіанської свердловини	
Система централізованого водовідведення	Кількість, тип КОС		Кількість (шт.), тип КОС	0 шт.	1 шт., КОС повного біологічного очищення типу «Біотал» (або аналог)	
	Дотримання планувальних обмежень (СЗЗ) від КОС		Встановлення та дотримання вимог Проєкту щодо влаштування СЗЗ від КОС повного біологічного очищення, (м)	-	Навколо КОС передбачається влаштування СЗЗ при розрахунковій потужності – 700,0 м^3/добу – 50 м На території СЗЗ забороняється розміщення: × житлових будинків з придомовими територіями, гуртожитків, готелів, будинків для приїжджих, аварійних селищ; × дитячих дошкільних закладів, загальноосвітніх шкіл, лікувально-профілактичних та оздоровчих установ; × спортивних споруд, садів, парків, садівницьких товариств;	

Показник моніторингу	Параметр, що підлягає моніторингу	Суб'єкт моніторингу та періодичність	Індикатори результативності	Значення фактичних параметрів моніторингу ДДП	Значення цільових параметрів моніторингу на розрахунковий період до 2042 року	Метод визначення показника моніторингу
					× громадських та спеціалізованих продовольчих складів; × охоронних зон джерел водопостачання, водозабірних споруд та споруд водопровідної розподільної мережі; × продовольчих складів.	

Метод визначення кожного із показників, який дає змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати:

- спостереження - планомірний та організований збір даних шляхом обліку фактичних значень у відповідності до цільових.

Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про СЕО: здійснення моніторингу впливів виконання рішень ДДП на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, за визначеними в таблиці 9.1 показниками.

У разі, коли під час здійснення моніторингу виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, замовник вживає заходів для їх усунення, а також подає органу державної влади або органу місцевого самоврядування, який затвердив документ державного планування, пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків. У такому разі зміни, що вносяться до документа державного планування, підлягають стратегічній екологічній оцінці.

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на власному офіційному веб-сайті заходи, передбачені для здійснення моніторингу, і письмово повідомляє про це Міндовкілля.

РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проєкту документа державного планування «План зонування території села Суха Довжанської сільської ради Хустського району Закарпатської області» виявлена відсутність ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, в тому числі для здоров'я населення.

РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Стратегічна екологічна оцінка розробляється у складі розробки містобудівної документації до її затвердження: плану зонування території села Суха Хустського району Закарпатської області. СЕО процедурно та змістовно відповідає вимогам ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку» та «Методичним рекомендаціям із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Мінприроди України № 296 від 10.08.2018 р.

План зонування території встановлює функціональне призначення, вимоги до забудови окремих територій (функціональних зон) населеного пункту, їх ландшафтної організації. Основною задачею зонінгу є визначення меж зон та підзон з однорідними видами та умовами використання території населеного пункту і встановлення по зонах та підзонах містобудівних регламентів. Зонінг не визначає розміщення конкретних об'єктів та обсяги будівництва, а встановлює види використання території ділянок та нерухомого майна, умови та обмеження в межах визначених зон. Для кожної земельної ділянки дозволеним є таке використання, яке відповідає містобудівному регламенту відповідної зони. Невідповідність наміру забудови встановленому виду дозволеного використання земельних ділянок і об'єктів, зазначеним у містобудівному регламенті, означає, що його застосування, у відповідній територіальній зоні не допускається.

Для кожної зони (підзони) встановлюється містобудівний регламент, що визначає види дозволеного (переважного та супутнього) використання земельних ділянок та граничні параметри дозволеного будівництва та реконструкції об'єктів (щільність населення в межах житлової забудови, відсоток озеленення для рекреаційних зон; гранична поверховість або висота будівель).

Земельні ділянки та розташовані на них об'єкти, які існували до впровадження в дію зонінгу, граничні розміри та граничні параметри яких не відповідають містобудівному регламенту, можуть використовуватись без визначення строку їх приведення у відповідність до

містобудівного регламенту, якщо вони не створюють загрози для життя, здоров'я людини, для навколишнього середовища, об'єктів культурної спадщини.

Зміна параметрів земельних ділянок і об'єктів будівництва, види використання і граничні параметри яких не відповідають містобудівному регламенту, можлива лише шляхом приведення таких об'єктів у відповідність із містобудівним регламентом або шляхом зменшення їх невідповідності граничним параметрам в процесі дозволеного виду будівництва.

Під час проходження СЕО у процесі розробки ДДП здійснено обґрунтування економічних, екологічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей містобудівної документації з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Виконання стратегічної екологічної оцінки документа державного планування передбачає аналіз та оцінку ймовірних наслідків та ризиків реалізації проєктних рішень як на окремі компоненти навколишнього природного середовища, так і на загальний баланс екосистем і, відповідно, на умови функціонування села, а також на життя та здоров'я населення.

Виконання стратегічної екологічної оцінки передбачає розгляд наступних імовірних наслідків реалізації проєкта документа державного планування: для довкілля, у тому числі і для здоров'я населення:

– раціоналізація використання земельних ресурсів зі встановленням відповідних планувальних обмежень відповідно до вимог містобудівного, природоохоронного та санітарно-епідеміологічного законодавства;

– розбудова системи екологічного моніторингу (розділ 9 звіту про СЕО);

– зменшення забруднення повітряного басейну (шляхом встановлення та дотримання СЗЗ, належної організації, реконструкції та оновлення вулично-транспортної мережі, розробки рекомендованих до впровадження заходів охорони атмосфери і т.д.);

– упорядкування водних об'єктів; сприяння формуванню екологічної культури населення;

– ефективна функціонально-планувальна організація територій села з урахуванням існуючих та перспективних планувальних обмежень, у тому числі природоохоронних: санітарно-захисних зон, прибережних захисних смуг, протипожежних,санітарних розривів тощо;

– ліквідація недіючих промислово-господарських об'єктів та/або зміна їх функціонального призначення одночасно із забезпеченням екологічно-економічної оптимізації використання їх території шляхом планувального та санітарно-гігієнічного її облаштування (із обов'язковим врахуванням санітарно-захисних зон);

– налагодження системи зручного транспортного обслуговування;

– оперативне забезпечення благоустрою територій із дотриманням санітарних правил експлуатації діючих та утримання закритих ділянок кладовищ;

– розміщення об'єктів проєктної житлової забудови поза межами зон санітарно-екологічних впливів;

– комплексне озеленення території села із подальшим дотриманням оздоровлення зелених насаджень (із враховунням пило-, газо- та димостійкості рослин);

– активний розвиток загального благоустрою – підвищення ефективності соціальної та виробничої сфер діяльності місцевого населення;

– створення умов для розвитку «зеленого туризму».

З метою покращення стану навколишнього середовища містобудівною документацією передбачається ряд планувальних, організаційних та інженерних заходів. Запроєктований комплекс заходів повинен реалізовуватись через дію законів України щодо екологічного стану та санітарно-епідеміологічного контролю території, місцевого самоуправління. Комплекс засобів щодо захисту навколишнього середовища охоплює заходи, спрямовані на охорону та раціональне використання природних ресурсів, і заходи, які забезпечують нормативні санітарно-гігієнічні параметри середовища населених місць. Містобудівні заходи забезпечують охорону природного середовища за рахунок раціонального функціонального зонування території, створення санітарно-захисних, охоронних зон тощо, забезпечення екологічного балансу

урбанізованих територій.

У разі незатвердження проєкта містобудівної документації плану зонування території села Суха – ставиться під загрозу забезпечення раціонального використання земель, створення належних умов для життєдіяльності населення, раціональне використання території села з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, а також збереження навколишнього природного середовища та охорони культурної спадщини і т.д. шляхом визначення меж зон із дотриманням містобудівних регламентів, обумовлених планувальними обмеженнями за природоохоронними вимогами, вимогами охорониздоров'я, охорони культурної спадщини, інженерно-геологічними умовами та архітектурно-композиційними та планувальними критеріями. Це призведе до неможливості розвитку економіки населеного пункту с. Суха та збільшення кількості робочих місць, надходжень до бюджету, підвищення якості життя, покращення добробуту та стану здоров'я населення.

Розроблення, прийняття та реалізація проєкту плану зонування території села Суха Хустського району Закарпатської області створює сприятливі умови та перспективи містобудівного розвитку для комфортного проживання та життєдіяльності людини, забезпечення захисту територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, зниження рівня забруднення навколишнього природного середовища, охорони та використання територій з особливим статусом: земель сільськогосподарського призначення і лісів.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту документа державного планування «План зонування території села Суха Довжанської сільської ради Хустського району Закарпатської області» розроблений відповідно до чинних норм, правил та стандартів.

Авторський колектив проєкту:

Головний архітектор проєкту	Д. Гуржій	_____
Провідний архітектор	Г. Березовська	_____